

BASF

The Chemical Company

**Seme rađa
profit**

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA**

Godina III • Broj 37 • 11. april 2014. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

OD JUTRA DO MRAKA

Foto: M. Mileusnić

Ovogodišnja prolećna setva će se, po svemu sudeći, obaviti u odgovarajućim klimatskim uslovima i uz dobro snabdevanje deklarisanim semenom, gorivom i đubrivom, tako da će se u Srbiji realizovati plan setve na oko 2,8 miliona hektara.

U Sremu je potrebno zasejati 176.480 hektara. Setva dobro odmiče jer su neumorni ratari na njivama od jutra do mraka. Povremene kiše su dobrodošle, pošto je sadržaj vlage povoljan samo na dubini do 30 centimetara. Ispod te dubine, zemlja je suva, nema podzemne vlage, tako da to može biti veliki problem u slučaju da ne bude novih većih padavina.

Strana 5.

U OVOM BROJU

U SREMSKOMITROVAČKOM
„MITROSREMU“:**Kvalitet uvek
na prvom mestu**

Strana 3.

U POSETI
VOČARIMA
I POVRTARIMA**Samo udruženi
imaju snagu**

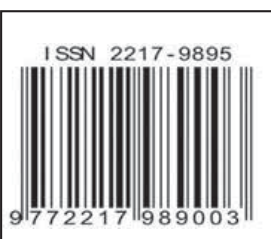
Strane 10 – 11.

SOT • U POSETI GAZDINSTVU JOSIPA ŠAFARIKA

Stočarstvo uvek - na nuli

Cena svinja je dobra, ali je stočna hrana skupa. Doduše, naš rad u to nikada nismo ukalkulisali. Jer, bojim se, kada bi baš sve precizno izračunali, došli bi do saznanja da nam se ne isplati ni da hranimo svinje, pa bi se demoralisali za dalji rad – priča 42-godišnji stočar Josip Šafarik iz Sota.

Strana 20.

SMS MALI OGLASI
064/1629-737Od 31. marta do 04. aprila
2014. godine

- Pad cene kukuruza
- Pad cene pšenice
- Rast cena u Budimpešti

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

NOVI SAD • PRVA PRIPREMNA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Biomasa - deo energetskeg sistema u Vojvodini

Kada govorimo o biomasi, ne radi se samo o proizvodnji toplotne energije. Ona je pogodna i za proizvodnju električne energije. Takođe, od nje se može proizvoditi i biogas, kao i različita biogoriva, a to su sve mogućnosti, koje treba uključiti u akcioni plan koji je u izradi

Krajem prošlog meseca u Novom Sadu je održana prva pripremna međunarodna konferencija na temu „Biomasa kao deo budućeg energetskeg sistema u Vojvodini“. Konferenciju je otvorila pokrajinska sekretarka za energetiku i mineralne sirovine **Nataša Pavićević-Bajić**, a organizatori su bili Pokrajinski sekretarijat za energetiku i mineralne sirovine i Svetska Asocijacija za bioenergiju, sa sedištem u Stokholmu (Švedska), čiji je predsednik dr **Hajnc Kopec**.

Kako je preneo Pokrajinski sekretarijat za energetiku i mineralne sirovine, Konferencija predstavlja deo projekta koji sprovode Pokrajinski sekretarijat za energetiku i mineralne sirovine i Svetska Asocijacija za bioenergiju, kojim se definišu mere i aktivnosti, koje se moraju sprovesti u cilju smanjenja uvozne energetske zavisnosti i povećanja energetske efikasnosti AP Vojvodine u oblasti proizvodnje toplotne energije, daljinskog sistema grejanja, kombinovanoj proizvodnji toplotne i električne energije (kogeneracije), u poljoprivredi i industriji, kao i nedovoljnog iskorišćavanja ovog značajnog resursa na teritoriji AP Vojvodine.

Spremno dočekati poskupljenje energenata

Pokrajinska sekretarka za energetiku i mineralne sirovine Nataša Pavićević-Bajić je, pozdravivši prisutne, izrazila zadovoljstvo velikim interesovanjem za ovu Konferenciju, kao i izuzetnim odzivom gostiju, te prisustvom velikog broja eminentnih stručnjaka iz Evropske unije, koji su prihvatili da dođu i prezentuju svoja iskustva. Gosti iz inostranstva su stručnjaci, koji su učestvovali u stvaranju energetskeg sistema zemalja i regiona u sastavu evropske zajednice, a njihovo prisustvo reflektuje činjenicu da je Vojvodina na prvom mestu prepoznala da postoji problem u energetici, koji će biti sve vidljiviji u budućem periodu, jer se i prema procenama Evropske unije i svih zemalja sveta, očekuje sve veće poskupljenje energenata, a posebno energenata fosilnog porekla. Sama svest da smo spremni da počnemo da menjamo naš energetskeg sistem, veliki je korak za naš region, i to je presudna činjenica koja će uticati na brzinu promene energetskeg sistema. Ova činjenica je i najvažnija, jer često postoji problem sa motivacijom menadžmenta u javnim preduzećima i državnim upravama, kao i nemotivisanost samih građana, u želji da se stvori alternativni energetskeg sistem, koji će biti mnogo jeftiniji. Ove zime se već pojavio problem visokih računa za grejanje, što je problem koji će u budu-

Detalj sa konferencije u Novom Sadu

ćem periodu biti sve vidljiviji, jer država neće biti u mogućnosti da subvencionise nerealno nisku cenu energenata. Zbog toga je, kako je naglasila sekretarka Pavićević-Bajić, ovo jedan od poslednjih momenata kada treba ubrzano krenuti u implementaciju drugačijeg energetskeg sistema, koji će, na prvom mestu povećati konkurentnost privrede, a najvažnije, svima pojedinačno u kućnom budžetu smanjiti ukupne troškove za energiju koju koristimo.

- Proizvodnja toplotne energije iz biomase je prvi cilj, koji želimo vrlo brzo da stavimo u funkciju, učinimo dostupnim i počnemo da koristimo - istakla je Pavićević-Bajić i dodala da, kako bismo bili prepoznati od strane svih svetskih finansijskih institucija, moramo da izradimo akcioni plan, koji će definisati aktivnosti, mere i projekte, koji će obuhvatati naše potrebe i mogućnosti. Očekuje se da će akcioni plan biti izrađen do kraja juna ove godine. Na osnovu ovog dokumenta sagledaće se način na koji će se što efikasnije podržati svi projekti koji će implementirati ovaj novi energetskeg sistem i uvesti u što većoj meri primenu domaćih resursa u svrhu energetike.

- Kada imamo proizvod dobijen iz domaćih resursa, tada se ostvaruje dodatna vrednost, čime se omogućava otvaranje novih radnih mesta, poboljšava konkurentnost privrede - u slučaju korišćenja biomase, omogućava se jačanje nove industrijske grane - proizvodnja peleta i briketa, a uvođenjem ovakvog energetskeg sistema postavlja se temelj za održivi razvoj, i to u prvom redu ruralnih sredina, restrukturiranje javnih preduzeća i toplana. Implementacijom svih ovih mera, ostvarićemo velike uštede u budžetu, što omogućava ulaganje u infrastrukturu, što će se, opet, ogledati na poboljšanje životnog standarda. Transformacija

energetskeg sistema, usklađena sa nacionalnom strategijom, ali prilagođena regionalnim i lokalnim resursima, predstavlja put koji će omogućiti oporavak kompletne privrede i poboljšanje standarda građana. To se dogodilo i u zemljama Evrope, jer su promenom energetskeg sistema, ove zemlje uspele da

Mora se voditi računa i o tome kako odnošenje biomase sa zemljišta utiče na plodnost

smanje nezaposlenost, da stvore novu industrijsku granu i da poprave uslove života ljudi, a to su ciljevi kojima i mi težimo, naglasila je Nataša Pavićević Bajić.

Dobar vojvođanski potencijal

Doktor Hajnc Kopec je istakao da Svetska Asocijacija za biomasu želi da iskoristi iskustva koja su tokom dugogodišnjeg rada ove Asocijacije sticana u drugim zemljama, prevažodno u Švedskoj, Austriji i Nemačkoj, kao i u Kanadi, i da budu preneti u našu zemlju, kako bi se razvila strategija za efikasno, održivo i ekonomski isplativo kori-

šćenje biomase. Iskustva koja su stečena u Vojvodini, govore o tome da ovde postoji vrlo dobar potencijal biomase, pre svega, za proizvodnju toplotne energije, kako bi ona bila što dostupniji građanima, i to po znatno povoljnijoj ceni. Kada govorimo o biomasi, ne radi se samo o proizvodnji toplotne energije. Ona je pogodna i za proizvodnju električne energije. Takođe, od nje se može proizvoditi i biogas, kao i različita biogoriva, a to su sve mogućnosti, koje treba uključiti u akcioni plan koji je u izradi. Hajnc Kopec je naglasio da treba biti svestan da tranzicija celokupnog energetskeg sistema od upotrebe fosilnog goriva, ka upotrebi obnovljivih izvora energije predstavlja dugotrajan proces, koji, u zavisnosti od ukupnih potencijala jedne zemlje, može da traje godinama, pa i decenijama, ali, situacija u Vojvodini je takva da bi već u nekom narednom periodu, od 5 - 10 godina, mogao da se ostvari veliki napredak. Profesor dr **Milan Martinov**, šef katedre za inženjerstvo biosistema Univerziteta u Novom Sadu je istakao da su ukupno žetveni ostaci izvanredan potencijal za proizvodnju energije. Naglasio je da se

prati kako se sprovodi Ugovor o energetskeg zajednici i da pomoćne ugovornim strankama da realizuju svoje obaveze. Transfer znanja iz Evropske Unije treba da bude iskorišćen u što većoj meri i ova Konferencija je izvanredan dokaz da se u našoj zemlji krenulo u pravom smeru, a pogotovo prisustvo velikog broja predavača iz Austrije, koji imaju veoma značajna iskustva i volju da ih na Konferenciji prezentuju i prenesu. Austrija već desetinama godina koristi agrarnu i drvenu biomasu, kao alternativni vid energije, iz domaćih resursa. Vojvodina i Srbija imaju veliki potencijal u obnovljivim izvorima energije. Vojvodina pogotovo po pitanju biomase, koju je neophodno iskoristiti u što većoj meri.

Koristi za poljoprivrednike

Direktor Centra za OIE i kvaliteta električne energije na Fakultetu tehničkih nauka, Univerziteta u Novom Sadu, mr **Boris Dumnić** je rekao da FTN saraduje i sa privredom i učestvuje u realizaciji konkretnih projekata. Posebno je zanimljiva oblast obnovljivih izvora energije, koja predstavlja sasvim novu oblast, u kojoj naša zemlja nije mnogo odmakla, s obzirom na potencijale i resurse sa kojima raspolaže. Upravo u tome jeste uloga FTN-a, da sa svoje strane, angažovanjem stručnog kadra koji se bavi i OIE pomogne domaćim institucijama, republičkim i pokrajinskim organima, kao i direktnim korisnicima energije da prepoznaju taj potencijal i pronađu pravi način kako da ga iskoristi, kako bi naša zemlja bila manje energetskeg zavisna, što je veoma bitno i kako bismo ostvarivali značajnu uštedu. Kada govorimo o OIE, naročito kada je reč o biomasi, angažovanje u korišćenju tih resursa podrazumeva da višak vrednosti ostaje u našoj zemlji, što znači da poljoprivrednici imaju svoju korist prilikom prodaje biomase, kao i oni koji je sakupljaju, sve do krajnjih korisnika, koji dobija i koristi energiju dobijenu iz ovog resursa. Dumnić je rekao da i kada bi cena energije dobijena od biomase bila identična ceni dobijenoj od fosilnih goriva, i u tom slučaju bismo imali koristi, jer bi zarada bila u višku vrednosti, koji bi ostao u našoj zemlji, a ne bi bio korišćen za uvoz energenata iz inostranstva. Skupu su prisustvovali brojni domaći i svetski stručnjaci iz oblasti energetike, brojne svetske i evropske asocijacije za biomasu, agencije za energetiku, kao i predstavnici domaćih i inostranih kompanija, koje se bave proizvodnjom energije iz domaćih resursa obnovljivih izvora energije.

S. P.

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **UREDNIK IZDANJA:** Dragan Čosić
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SREMSKA MITROVICA • STOJAN STOJANOVIĆ, GENERALNI DIREKTOR "MITROSREMA" O RATARSTVU, STOČARSTVU I ULAGANJIMA

Kvalitet proizvoda uvek na prvom mestu

- U strukturi setve ove godine nema bitnih novina, jedino ima promena u količinama zasejanih hektara pod pojedinim usevima. Značajno su smanjene površine pod semenskim suncokretom u odnosu na prošlu godinu kada smo imali 1.000 hektara. Sada ćemo imati samo 200 hektara, razlog je smanjeno interesovanje tržišta, a biće i nešto malo semenskog kukuruza, rekao je generalni direktor "Mitrosrema"

Stojan Stojanović, generalni direktor "Mitrosrema"

Akcionarsko društvo za poljoprivrednu proizvodnju "Mitrosrem" u Sremskoj Mitrovici privodi kraju prolećnu setvu. Zasejalo je kompletno planiranih 650 hektara šećerne repe, 350 hektara soje, 757 hektara merkantilnog kukuruza, a jesenas je 1.100 hektara zasejano pod strninama. Razlika koja je ostala da se završi, a to je uglavnom semenska roba treba da bude posejana do 20. aprila.

- U strukturi setve ove godine

zni elementi za setvu, pa je logično da je ceo posao skuplji nego prošle godine.

- Kada se završi setva sagledaćemo sve podatke i izaći sa njima. Za sada je sve u fazi procena troškova i ulaganja ali evidentno je da će ovaj posao biti skuplji, kaže direktor Stojanović.

Što se tiče stanja strnih useva na poljima "Mitrosrema", oni su dobro. Pogoduje trenutno sadržaj vlage na dubini do 30 centimetara, ali ispod toga je zemlja suva, nema podzemne vlage, tako da to može biti veliki problem u slučaju da ne bude velikih padavina. Jer, stručnjaci konstatuju da bi trebali da padne i do 100 litara padavina po kvadratnom metru, a sušni period može vrlo brzo da se odrazi na buduće prinose. Nije bilo snega, kiše, zemljište je sa manjim procentom vlage nego što bi trebalo.

dogovor sa državom

Inače, setvu je "Mitrosrem" uglavnom isfinansirao sopstvenim sredstvima ili u saradnji sa firmama sa kojima saradjuje oko semenske

Sistem za navodnjavanje

širenja opake bolesti.

Oživljavanje rada farme svinja u "Mitrosremu", sa ponosom ističu, uradili su sopstvenim parama i snagama, uložili su oko 90 miliona dinara za obnavljanje i rekonstrukciju farme.

Problem su oscilacije cena svinja na tržištu, jedno vreme su bile 200 dinara po kilogramu, a sada su ispod 160 dinara.

- Kada se najdemo u donjoj zoni

cene, problem je jer nam ograničava poslovanje i efekte poslovanja, ali će u svakom slučaju biti koristi od onoga šta radimo - navodi Stojanović.

Struja iz stajnjaka

U "Mitrosremu" razmišljaju o ideji oko interesantne inovacijama, o projektu izgradnje postrojenja za

proizvodnju električne energije iz alternativnih izvora na farmi svinja u Velikim Radincima. Istina radi se još uvek o idejnom projektu. Struja bi se proizvodila uz korišćenje stajnjaka, ostataka silaže, a dobijena električna energija bi rešila mnoge stvari, jer bi se tako rešio problem čišćenja otpadnih voda u tehničkoj vodi.

- Ovo nije gotov projekat, već ideja za koju smo neke elemente uzeli iz ponude jedne firme koja se bavi proizvodnjom tih postrojenja. Elabarat je urađen, a ako se bude primenjivao, pokazaće odmah efekta jer će od prve godine to biti isplativa investicija. Otplata uložene bila bi pozitivna. Obezbeđivali bi tako povoljno električnu energiju, koristili bi pročišćenu otpadnu vodu, imali toplotnu energiju za farmu, ali je to skupa investicija. U prilog njoj ide činjenica da bi oprema išla na lizing i ne bi imali troškove u početku, rasporedili bi ih na neki period od šest godina, a pokrivali bi se od prihoda kojeg ostvarimo, objasnio je Stojan Stojanović.

Zavidan nivo kvaliteta

Dok ne bude izvesnije hoće li ili ne da se realizuje ovaj projekat, u "Mitrosremu" vode brigu o kvalitetu svojih proizvoda. To se posebno odnosi na proizvode iz Poslovne jedinice "Korn produkt". Naime, u proizvodnji asortimana tih proizvoda zadržan je zavidan nivo kvaliteta, a proizvodi su apsolutno bezbedni, bez konzervansa i bilo kojih drugih dodataka. Tim kvalitetom oni su skuplji od konkurentnih, ali ih ljudi kupuju.

- Danas je sve bitnije da nam hrana bude zdravstveno bezbedna. Mi vodimo računa da naši proizvodi budu vrhunskog kvaliteta, poručio je direktor Mitrosrema Stojan Stojanović.

Tržište je sve oštrije, ali za kvalitetnu robu i zdravu hranu u tome ne bi smelo d abude prepreka, a one su igleda samo u kupovnoj moći potrošača.

S. Đaković

Setva pri kraju

nema bitnih novina u vezi useva, jedino je promena u površinama zasejanih hektara pod pojedinim usevima. Slačica koju smo lane sejali probno nije se pokazala nešto posebno tako da je ne sejemo ove godine. Značajno su nam smanjene površine pod semenskim suncokretom u odnosu na prošlu godinu kada smo imali 1.000 hektara. Sada ćemo imati samo 200 hektara razlog smanjenja je interesovanja tržišta, a biće nešto malo i semenskog kukuruza, rekao nam je generalni direktor "Mitrosrema" Stojan Stojanović.

Sve na papir

Setva je poskupela, ono što tvrde privatni proizvođači je istina, smatra i naš sagovornik, ali će se iz ugla akcionarskog društva "Mitrosrem" sve tačno znati - koliko je uloženo, kada se obavi posao na njivama. Cene setvenih ulaganja će biti veće, smatra on, barem osam odsto do 10 posto, jer poskupeli su i seme i đubrivo i ostali ula-

robe. Tako obezbeđuje ono što može vratiti.

Predstavnici ministarstava su i ovih dana malo češće u "Mitrosremu", pa su prošlog meseca ovde bili predstavnici Ministarstva poljoprivrede u vezi duga za eutanazirane svinje na farmi u Velikim Radincima, ali i duga "Mitrosrema" prema državi zbog korišćenja državnog poljoprivrednog zemljišta.

- Prema signalima koji stižu, razrešenje problema je pri kraju, ali kada će se to uraditi - ne znamo. Sredstva su nam potrebna pogotovo za setvu, ogromni su troškovi, a na novac koji će setva doneti će se dugo čekati, dodaje Stojanović i ističe da će "Mitrosrem" izmiriti svoj deo duga.

Puna farma svinja

Na farmi u Velikim Radincima sada je više svinja nego pre četiri godine kada je ovo područje postalo centar svinjske kuge, kada je oko 9.000 komada svinja različitog uzrasta uništeno zbog opasnosti od

Asortiman proizvoda Korn produkta

Na farmi više svinja nego ranije

NAJVAŽNIJE AGRARNE VESTI

Gorivo na svim pumpama

Odlukom da poljoprivrednici imaju pravo da kupuju gorivo (evro dizel i gasno ulje 01) na svim benzinskim pumpama na teritoriji Srbije data je mogućnost svim registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima da se gorivom snabdeavaju i pre zvaničnog objavljivanja Pravilnikom o uslovima, načinu i obrascu zahteva za ostvarivanje prava na regres za gorivo, saopštio je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Kako je Pravilnikom definisano da kao dokaz za kupljeno gorivo, registrovana gazdinstva prilažu račune od 1. januara 2014. godine do kasne jeseni, ne postoji nikakva smetnja da se na bilo kojoj pumpi prodaja derivata poljoprivrednicima vezuje za rok objavljivanja Pravilnikom o uslovima, načinu i obrascu zahteva za ostvarivanje prava na regres za gorivo.

Vraćanje dozvoljenog nivoa aflatoksina u mleku

Pravilnik o vraćanju dozvoljenog nivoa aflatoksina u mleku sa 0,5 na 0,05 mikrograma po litru potpisan je a ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede prof. dr Dragan Glamočić rekao je za RTS da bi primena pravilnika trebalo da počne 1. jula.

Ministar poljoprivrede je, gostujući u Dnevniku RTS-a, pozvao sve proizvođače mleka da preduzmu sve mere kako nivo aflatoksina ne bi prelazio propisanih 0,05 mikrograma po litru. Kontrole su potvrdile da je kukuruz iz 2013. godine zdrav i da nema razloga za strah da će se aflatoksin naći u stočnoj hrani, a samim tim ni u mleku.

Ministar Glamočić je pozvao proizvođače stočne hrane i mleka, kao i prerađivače mleka da se pripreme i na vreme preduzmu neophodne mere, da se ne bi dogodilo da nivo aflatoksina pređe propisanu granicu. On je naglasio da ubuduće mora više da se povede računa o skladištenju kukuruza, o rukovanju mlekom, kao i o ishrani krava, kako se problemi sa povišenim nivoom aflatoksina ne bi ponovili.

Pravilnikom koji stupa na snagu 1. jula, granica za aflatoksin vraća se na evropski novo.

"Regulativa EU je u ovom domenu najstroža na svetu, ali naš je cilj da idemo ka Evropskoj uniji i treba da pokušamo da ispoštujemo njihove standarde", istakao je ministar Glamočić.

Umanjene kamate kod 13 banaka

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije prof. dr Dragan Glamočić potpisao je 3. aprila u Beogradu sa predstavnicima banaka i osiguravajućih kuća Ugovore o regulisanju međusobnih prava i obaveza sa poslovnim bankama i osiguravajućim kućama o kreditnoj podršci i osiguranju poljoprivrednih gazdinstava.

Ovo su najpovoljniji dinarski krediti na tržištu čiji je cilj podrška sektoru poljoprivrede koji treba da bude zamajac privrednog preporoda zemlje", rekao je ministar Glamočić. "Poljoprivrednici će od naredne nedelje moći da se prijavljuju kod banaka za subvencionisane kredite - rekao je ministar i

dodao da će "krediti biti na raspolaganju do septembra 2014. godine, kada će se napraviti presek kako bi se videlo koliko je interesovanje poljoprivrednika. Imamo dovoljno obezbeđenih sredstava da i posle septembra nastavimo sa ovakvim kreditiranjem. Do tada nam je raspolaganju oko 35 miliona evra".

"Ovi krediti su došli u pravom trenutku", rekao je izvršni direktor za poslove sa stanovništvom Komerijalne banke Živojin Savić. "Krediti od 5 miliona dinara dobro će doći manjim gazdinstvima koji će na ovaj način moći da obnove mehanizaciju koja je stara. Krediti najviše odgovaraju mladima ali i

zahteva banci uz dostavljanje prateće dokumentacije.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije potpisalo je danas ugovore sa 13 banaka i 6 osiguravajućih kuća. Ugovori su potpisani sa Komerijalnom bankom, Prokredit bankom, Banka Intezom, Kredi - Agrikol bankom, Erste bankom, Hypo bankom, Societe Generale bankom, Opportunity bankom, Sberbankom Srbija, NLB bankom, OTP bankom, Moskovskom bankom i Poštanskom štedionicom, kao i sa osiguravajućim kućama DDOR Novi Sad, Delta Đenerali, Dunav osiguranje, Globus, Triglav i Milenijum.

Potpisivanje ugovora sa predstavnicima banaka

onima koji se opredele da ostanu na selu jer na ovaj način oni dobijaju podršku za svoj ostanak", dodao je Savić.

"Zadovoljni smo činjenicom da je Ministarstvo prepoznalo potrebu da subvencionise osiguranje životinja u poljoprivrednim domaćinstvima u Srbiji", izjavio je predstavnik kompanije "DDOR Novi Sad" Goran Jelić. "Ugovorom koji je potpisala, država se obaveza da poljoprivrednim gazdinstvima u potpunosti pokrije premiju osiguranja što će svakako dovesti do unapređenja stočarske proizvodnje", ocenio je Jelić.

Krediti, čiji je rok od jedne do tri godine sa grejs periodom do godinu dana, odobravaju se i isplaćuju u dinarima - bez valutne klauzule. Kamatna stopa je 4% na godišnjem nivou za kredite u stočarstvu i 6% za kredite plasirane u razvoj ratarstva, voćarstva, vinogradarstva, povrtarstva, cvečarstva, kao i kupovinu poljoprivredne mehanizacije i opreme.

Pravo na kreditnu podršku imaju fizička lica - nosioci komercijalnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, preduzetnici i pravna lica (zemljoradničke zadruge sa najmanje 10 članova zadruge koji su upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava, mikro i mala pravna lica).

Ukupan iznos kredita za fizička lica, preduzetnike i pravna lica je do 5.000.000 dinara, a za zemljoradničke zadruge do 15.000.000 dinara. Zahtevi za odobrenje kredita mogu da se podnesu od sledeće nedelje do 1. septembra tekuće godine kod banaka sa kojima je ministarstvo sklopilo ugovor.

Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja prava na kreditnu podršku poljoprivrednicima definisano je da se kreditna podrška ostvaruje podnošenjem pismenog

Počela isplata subvencija za 2014. godinu

Kako je u utorak saopštio Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uspešnom saradnjom i odličnom koordinacijom Uprave za agrarna plaćanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprave za trezor Ministarstva finansija, završava se obrada zahteva registracije poljoprivrednih gazdinstava. Time su se stekli uslovi za početak isplate subvencija za 2014. godinu.

Ministarstvo navodi da su poljoprivrednim proizvođačima koji su blagovremeno izvršili registraciju početkom ove sedmice isplaćena prva sredstva na njihove namenske račune za podnete zahteve za tov junadi, svinja i jagnjadi. Kalendar isplata je značajno pomeren što predstavlja veliki napredak u odnosu na prethodne godine.

Đubrivo poljoprivrednicima za 28,5 dinara

Vlada Republike Srbije je krajem marta, dala saglasnost da Republička direkcija za robne rezerve oglasi javni poziv za prodaju 683 tone mineralnog đubriva poljoprivrednim gazdinstvima po ceni od 28,5 dinara, navodi se u saopštenju Kancelarije za saradnju s medijima.

Mineralno đubrivo, najviše 400 kilograma po hektaru, moći će da kupe nosioci poljoprivrednog gazdinstva.

Ova odluka je doneta sa ciljem da se unapredi voćarska proizvodnja u našoj zemlji i poveća izvoz voća iz Srbije, navedeno je u saopštenju.

S. P.

NA RUMSKOM VAŠARU

Tele 700 evra

Visoku cenu u odnosu na raniji period imali su jaganjci, do 35 kilograma - Kao nikada do sada, zabeležena je velika ponuda nedeklarisanog semena lucerke, grahorice, sudanske trave, ovs, graška i raznih smeša trava

Vašar u Rumi, 3. aprila, imao je veću ponudu stoke, izuzev jaganjaca, u odnosu na održane vašare u poslednjih šest meseci, prenosi AgroServis.

Oko 600 teladi, uglavnom simental-ske rase ili u tipu domaćeg šarenog govečeta, nuđeno je po ceni od 500-700 evra ili 3,4 evra po kilogramu. Međutim, kupaca gotovo i da nije bilo. Prodavci su očekivali da će prodaja krenuti ako se na kupovinu odluči jedan od kupaca, koji je u ruci držao bunt metalnih markica. Ali, do 12 časova on se nije odlučio za kupovinu.

Oko kamiona teladi, koji su stigli iz Selevca, bilo je 30 grla i njihov vlasnik je visoku cenu od 700 evra po komadu obrazložio rečima:

"Ovo je puno bolja roba od one što se nudi okolo, a ne prelaze 120 kilograma".

Krave muzare su prodavane (par grla) po 1,30 evra po kilogramu. Visoku cenu u odnosu na raniji period imali su jaganjci, do 35 kilograma: od 300 do 320 dinara po kilogramu. Sve što je doneto to je i

prodato. Prama ponudi jagnjadi, početkom maja ta ponuda će biti još slabija, jer je u toku izvoz jagnjadi po ceni od 300-320 din/kg. Prasad su prodavana po ceni od 300 dinara po kilogramu, ili čak po 14.000 dinara par neobeležene prasadi ukupne težine oko 16 kilograma!?

Kupaca za telad skoro da nije ni bilo

Kao nikada do sada, zabeležena je velika ponuda nedeklarisanog semena lucerke, grahorice, sudanske trave, ovs, graška i raznih smeša trava. Kilogram ovs koštao je 28-30 din/kg, sudanska trava 150 din/kg, a raznih vrsta deteline od 200-250 din/kg.

S. P.

AKTUELNOSTI

NOVI SAD

Japan hoće vojvođansku hranu

Domaći prehrambeni proizvođači imaju kapacitet za izlazak na strana tržišta, a interesovanje za uvoz hrane iz Vojvodine pokazali su i predstavnici japanskih kompanija, saopšteno je u Novom Sadu povodom završetka programa za povećanje konkurentnosti u prehrambenoj industriji Vojvodine, prenosi novosadski list Dnevnik.

VIP fond je taj program realizovao u saradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju (JICA), pri vladi Japana, koji je, kako je istaknuto na konferenciji za novinare, domaćim preduzećima zainteresovanim za izlazak na strana tržišta doneo konkretnu i direktnu podršku. Vojvodini je doneo iskustvo u sektoru prerađivačke prehrambene industrije, a VIP fondu nova saznanja o načinu poslovanja japanskih firmi i mogućnosti izvoza na njihovo tržište, rekla je direktorka VIP fonda Emilija Stefanović. Mi smo kroz ovaj program naučili više o

tome kako funkcioniše japanska privreda, ali smo se bolje upoznali i sa domaćim kompanijama i stanjem u ovom sektoru, naglasila je. Kako je dodala, VIP fond i kompanija Nektar imali su podršku agencije JICA i za odlazak na sajam Fudeks, koji je u martu održan u Tokiju, kako bi ispitali mogućnost izvoza domaćeg poljoprivrednog proizvoda na azijsko tržište. Tom prilikom organizovani su i sastanci sa predstavnicima japanskih kompanija za koje je procenjeno da bi mogle biti zainteresovane za uvoz prehrambenih proizvoda iz Vojvodine, navedeno je u saopštenju VIP fonda.

Uz ocenu da naše firme imaju veliki izvozni potencijal, direktor kancelarije JICA za Balkan Abe Tošija izrazio je zadovoljstvo zbog uspešno završenog projekta, ali i činjenice da je odlazak u Japan na sajam Fudeks doneo konkretne rezultate.

S. P.

PROLEĆNA SETVA NA POLJIMA ŠIROM SREMA

Pravi posao tek predstoji

Ako su analize Sremske privredne komore ispravne, ovogodišnja setva biće skuplja za 20 posto, dok su sa druge strane poljoprivrednici skloniji da ovo poskupljenje „podignu“ za još 10 do 20 posto

Proleće je stiglo, traktori su na njivama, pa će se, po svemu sudeći, prolećna setva u Srbiji obaviti u odgovarajućim klimatskim uslovima i uz dobro snabdevanje deklarisanim semenom, gorivom i đubrivom, tako da će se realizovati plan setve na oko 2,8 miliona hektara.

U Sremu je potrebno zasejati 176.480 hektara i setva na sremačkim oranicama dobro odmiče. Posao je naporan, radi se od jutra do mraka. Kako ističe sekretar Odbora za agrar pri Sremskoj privrednoj komori, **Vladimir Vlaović** veliki radovi na sremskim poljima teku prema planu i sve će biti završeno u optimalnim rokovima.

Slaba zima i otuda minimalna vlažnost zemlje u kombinaciji sa zakasnelim padavinama koje bi više godile jesenas zasejanoj pšenici, činjenice su koje ne dopuštaju mnogo prostora prognozama, baš kao i viša cena nafte i repromaterijala koja vrednim sremačkim poljoprivrednicima stvara još veće glavobolje.

Ako su analize Sremske privredne komore ispravne, ovogodišnja setva biće skuplja za 20 posto, dok su sa druge strane poljoprivrednici skloniji da ovo poskupljenje „podignu“ za još 10 do 20 posto.

Bilo kako bilo, paori su jedinstveni u svom stavu da se setva mora dovršiti, da zemlja ne sme da stoji neobrađena, a šta će dalje biti... ostaje da se vidi.

Sejati se mora

Da je setva koja je u toku skuplja slaže se i Čalmanac **Nikola Krička**, koji tvrdi da je repromaterijal ove godine skuplji i do 30 posto.

- Ranije prognoze da će setva biti skuplja, sada su se i obistinile. Međutim, nema se kud, sejati se mora, zemlja se ne može ostaviti neobrađena i to i država jako dobro zna, pa otuda i ne mari dovoljno za nas. Ove godine semena su skuplja za trideset posto i za očekivati je da će to uticati i na određenje minimalne cene tako da je sada nemoguće reći i da li ćemo se uopšte na kraju godine pokiti, ističe Krička.

Da je setva skuplja za do 30 posto, smatra i Stejanovčanin **Stanislav Ratković** koga smo zatekli u setvi kukuruza.

- Bez obzira na poskupljenja koja su već evidentna ne uzimamo kredite, jer se uvek postavlja pitanje kako to posle vratiti. Od kredita treba bežati koliko god se može. Svaki kredit je skup, ili barem nije povoljan jer država teži isključivo da podmiri sebe, a nama šta i koliko ostane. Setva je u toku, ali se ja odavno ne oslanjam samo na ratarstvo. Imam 20 krmača praščara i oko 100 bravaca i zapravo to je ono što mi pomaže da se održim, a kukuruz koji sejem služi mi prevashodno da prehranim stoku, objašnjava Ratković uz nadu da će vremena ipak biti bolja. Trenutno, najviše nade polažemo na cenu žita, ali i to pod uslovom da se popne na 20 dinara po kilogramu, i da rodi. Tako je i sa kukuruzom, nikad se ne zna šta će biti do kraja. Još uvek se poljoprivredi posvećuje malo pažnje, a to nam je ustvari najveća šansa. Mi se još uvek takmičimo u nekim oblastima u kojima nemamo šanse za uspeh.

ljan jer država teži isključivo da podmiri sebe, a nama šta i koliko ostane. Setva je u toku, ali se ja odavno ne oslanjam samo na ratarstvo. Imam 20 krmača praščara i oko 100 bravaca i zapravo to je ono što mi pomaže da se održim, a kukuruz koji sejem služi mi prevashodno da prehranim stoku, objašnjava Ratković uz nadu da će vremena ipak biti bolja. Trenutno, najviše nade polažemo na cenu žita, ali i to pod uslovom da se popne na 20 dinara po kilogramu, i da rodi. Tako je i sa kukuruzom, nikad se ne zna šta će biti do kraja. Još uvek se poljoprivredi posvećuje malo pažnje, a to nam je ustvari najveća šansa. Mi se još uvek takmičimo u nekim oblastima u kojima nemamo šanse za uspeh.

Nema pomoći ni od banaka

Pored visokih cena semena i nafte, veliki problem sremskim paorima ovog proleća zadaje i nemogućnost nabavke kvalitetnog repromaterijala jer su, kako kaže **Đorđe Jovanović**, poljoprivrednik iz Beške, veliki trgovci „zavrnuili slavine“. Inače, na svojoj zemlji, Jovanović pored najdominantnijeg kukuruza uzgaja i pšenicu, ječam, suncokret, soju i šećernu repu. Svaštarenjem se, kaže, jedino može uspeti i opstati.

- Nema spora da je setva skuplja nego lane, a da stvari budu još nezgodnije, ovo nije prvo poskupljenje, tako da smo i prethodnih godina bili suočeni sa stal-

nim poskupljenjima ili sličnim problemima. Sa druge strane, nisam planirao i ne planiram ni sada da podižem bilo kakav kredit. To se ne isplati jer su kamate vrlo nepovoljne, objašnjava Jovanović i napominje: - S obzirom da živimo u državi gde je sve manje više nesigurno, iz razloga jer nemamo dugoročnu strategiju za poljoprivredu, prošle godine je mali pozitivni uspeh imala repa i poljoprivrednici su imali najveću zaradu na ovoj poljoprivrednoj kulturi. Sve ostalo je nesigurno iz razloga što je naša zemlja samo kap vode u moru. Sve zavisi od velikih proizvođačkih zemalja, od Argentine, Brazila, Ukrajine i drugih. Ako kod njih podbaci rod, mi se tek onda možemo nadati nečemu.

Prethodnih godina ovaj vredni paor je prema svojim rečima puno novca uložio i u poljoprivrednu mehanizaciju te neće biti nekih problema i zastoja prilikom obavljanja setvenih radova. Sa druge strane ističe da je situacija prilično loša kod drugih poljoprivrednika koji nemaju mogućnosti da obnove mašine.

Manjak pariteta, višak problema

U ništa boljoj poziciji nije ni **Zoran Trifunović** iz Pečinaca koji na preko 70 jutara zemlje, seje suncokretom, kukur, lucerku, pšenicu i bostan. Pa ipak za razliku od svojih prethodnika, Trifunović ističe da problem nije toliko u setvi i ceni repromaterijala, koliko u kasnijoj ceni gotovih proizvoda koji, ako se za njih i nađe tržište, daju u bescenje.

- Nije setva toliko skuplja, koliko je naša roba jeftinija u odnosu na ranije godine, a cene repromaterijala su skoro iste kao i prošle godine. Međutim, drastično je niža cena naših proizvoda, kukuruza i žita - kaže Zoran i naglašava da s subvencijama nema problema. Samo treba prikazati sve tražene račune, dodaje. Setvu obavlja, delom sopstvenim sredstvima, a delom iz kredita koji je, kako sam ističe, dosta povoljan za seme kukuruza, bostana, a iz bankovnih sredstava Trifunović je izgradio i sistem navodnjavanja kap po kap za bostan.

Kao i većina sremačkih paora, ni Zoran nije zadovoljan nedostatkom jasno utvrđenih pariteta cena poljoprivrednih proizvoda, semena i ostalog repromaterijala u poljoprivrednoj proizvodnji.

- Zadužuju nas u evrima i tu se pravi taj debalans između naših proizvoda i njihovih. Recimo, ide oko 350 kg žita (pšeni-

ce) za 100 kg đubriva. To je ranije bilo 200 kg žita za 100 kg đubriva. Pala je cena žitu i kukuruzu, a cene repromaterijala su ostale iste. E da je ostala cena pšenici i kukuruzu na 25 dinara za kilogram, onda ne bi bilo problema. U toj razlici se gubi naša zarada. Sad je jeftinija naša roba u odnosu na prošlu i prethodnu godinu. Nije isto kad prodate vagon kukuruza za 275.000 dinara prethodne godine i sada za 175.000 dinara, Jasan je Zoran.

Sami i bez ičije pomoći

Ni paori sa teritorije iriške opštine ne nadaju se mnogo od setve koja je u toku. Kažu, nikada nisu bili više pesimisti, a nikada kao danas nisu zavisili od zemlje koju imaju u koju je sramota ostaviti u parlogu.

Tako **Vasa Grković** iz Jazka koji napominje da problem nije samo skupa setva nego i stalno opadanje materijalne moći samih paora koji jedva sastavljaju kraj sa krajem.

- Setva je skuplja za 30 do 40 posto u odnosu na lanjsku. Tu računam semena, đubrivo, naftu... Od države nema povraćaja kao lane, nema pariteta i nema zagarantovane podrške, tako da smo bukvalno prepušteni sami sebi. Da gledamo u nebo ne vredi. Lane je bio dobar rod, pa opet ništa, da gledamo u zemlju, ne vredi ni to, da čekamo da neko shvati koliko smo važni za opšti opstanak tek od toga nema ništa i kada se sve sabere ostaje nam samo da sednemo u stare i dotrajale traktore pa na posao, smatra Vasa.

A da se i na setvi, kao uostalom i u svim drugim paorskim poslovima, sremački poljoprivrednici mogu osloniti isključivo na sebe same, ističe i **Gliša Marojević** takođe iz Jaska koji na najvećem delu od svojih 35 jutara već godinama seje kukuruz.

- Ko da pomogne i kako kad nikoga ne zanima?! Radim sve za svoje novce, poljoprivrednik sam ceo život i mogu reći da mi se ova situacija ne dopada mnogo. Iz godine u godinu troškovi rastu, jasnog plana da se poljoprivreda pomogne nema i tako smo prepušteni sami sebi. Setva je skuplja nego lane, a kako će se stvari dalje odvijati ne mogu ni da predvidim, zaključuje Gliša i dodaje da su sve šanse da se i ove godine ponovi lanjski scenario kada je bilo i roda, ali ne i novaca da bi se paori pokrili.

S. P.

Đorđe Jovanović

Setva u punom jeku

Na njivama od jutra do mraka

Ugašeno zadругarstvo

Piše: **Branislav Gulan**

Šansa za opstanak Srbije i seljaštva u njemu je i zadругarstvo, koje je praktično ugašeno. Od zadružnog sektora od 1953. godine do danas oduzeta je imovina u vrednosti većoj od dve milijarde evra. Valja znati da je 1895. godine Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadruga bio jedan od 11 osnivača Međunarodnog zadružnog saveza. Posle promena u 2000. godini u Srbiji je bilo devet pokušaja donošenja zakona o zadругarstvu, tako da je zadružni sektor privrede jedini ostao van reformskih procesa. Poslednji pokušaj bio je prošle godine i to je dokaz neodgovornosti političkog establišmenta prema ovom sektoru. Istovremeno, donošenjem zakona o ubrzanom stečaju 2009. godine, do sredine 2011. godine kada je Ustavni sud proglasio neustavnim pojedine njegove odredbe, likvidirane su 283 zemljoradničke zadruge, a za mnoge od njih stečajni postupak bio je samo otvoren i pošto nijedan od poverilaca nije uplatio taksu i pokrenuo zahtev za naplatu potraživanja, one su likvidirane, a imovina prenetu u Republičku direkciju za imovinu Srbije, čime je zadružna imovina u stvari podržavljena. Pravno ispravno bi bilo da su stečajne sudije kod takvih zadruga, s obzirom da se niko od poverilaca nije javio, proglasile otpis potraživanja i da su one nastavile bez neizmirenih

Problem ovog sektora, a to znači i ruralnog razvoja Srbije, je imovina koja je bez naknade od 1953. godine do danas oduzeta od zadružnog sektora, a njena vrednost je veća od dve milijarde evra - Posebno zabrinjava da u postupku iznudjene restitucije imovine verskih institucija i naslednicima fizičkih lica kojima je imovina oduzimana posle Drugog svetskog rata, nije bilo političke volje i odgovornosti da se izvrši restitucija imovine zemljoradničkih i drugih zadruga što je u proteklih šest decenija oduzeta bez naknade i privatizovana

obaveza, da posluju. Imajući u vidu da jedna zadruga dana su proseku opslužuje tri seoska naselja, to znači da je oko hiljadu sela u tom tom kratkom periodu ostalo bez organizacija koje mogu da obezbede ekonomsku, socijalnu i svaku drugu održivost lokalnih zajednica, odnosno sela koja su izopštena iz bilo kakvih strategija i planova razvoja. Zabrinjavajuće je i da je imovina prenetu na Republičkom direkciju za imovinu odnosno, da je podržavljena, umesto da je, po tada važećem Zakonu o zadrugama čak i u slučaju likvidacije, preostala imovina zadruge dodeljena teritorijalnom zadružnom savezu za osnivanje i razvoj novih ili jačanje postojećih zadruga na njihovom području. Problem je i to što postoji takozvana društvena svojina nad znatnim delom zemljišta i druge imovine u zemljoradničkim zadrugama, što je samo formalno pravno nasledjeno iz socijalizma kada je politički bilo zabranjeno da se uknjižava zadružna svojina, a ona i danas egzistira iako po Ustavu iz 2006. godine ona više ne postoji. To ukazuje da su jedino u sektoru zadругarstva, u proteklih više od decenije tranzicionog perioda, opstao model i politika koji su važili u vremenu socijalizma. Problem ovog sektora, a to znači i ruralnog razvoja Srbije, je imovina koja je bez naknade od 1953. godine do danas oduzeta od zadružnog sektora, a njena vrednost je veća od dve milijarde evra. Posebno zabrinjava da u postupku iznudjene restitucije imovine verskih institucija i naslednicima fizičkih lica kojima je imovina oduzimana posle Drugog svetskog rata, nije bilo političke volje i odgovornosti da

se izvrši restitucija imovine zemljoradničkih i drugih zadruga što je u proteklih šest decenija oduzeta bez naknade i privatizovana. Zato se postavlja i pitanje da li vlast u Srbiji treba da čeka da zadružni sektor Srbija vraća svoju imovinu preko Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu? U svemu tom lošem, ima i ponešto dobro.. a, to je što je Zakonom o podsticajima u poljoprivredi i ruralnom razvoju zadruge konačno izjednačio sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima i poljoprivrednim preduzećima u pogledu korišćenja mera agrarne politike, jer zadruge doprinose suzbijanju sive ekonomije koja samo u sektoru poljoprivrednu umanjuje budžetski prihod po osnovu PDV-a za oko 160 miliona evra. Time bi se iz sopstvenih budžetskih prihoda poljoprivrede, Agrarni budžet mogao uvećati za više od 50 odsto. Krajnje je i vreme da Vlada Srbije pokaže minimum političke volje koja je nedostajala u prethodnih šest decenija i pospešivanje novih, pre svega, specijalizovanih i nacionalnih zadruga koje u uslovima ekonomske krize pokazuju najveći mogući stepen održivosti. Primera radi, samo 300 najvećih zadružnih sistema u svetu u vremenu između kriznih 2008. i 2010. godine ostvarile su porast ukupnog prihoda za više od 45 odsto, čime ne može da se pohvali nijedan drugi sektor privredjavanja u svetskoj ekonomiji. Regulisanjem ovih pitanja Srbija bi se končano vratila na put izvornog zadругarstva na kome je bila još 1895. godine kada je Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadruga bio jedan od 11 osnivača Međunarodnog zadružnog saveza u Londonu. Propadanje malih seljačkih gazdinstava treba zaustaviti i njihovo ukрупnjavanje usmeriti zadružnim organizovanjem i poslovanjem. Na napuštenim prostorima razvoj sela treba inicirati projektima za zasnivanje novih modernih gazdinstava veličine 10 do 50 hektara iz projekte novih naselja. U tom cilju nužna je konstrukcija kreditnih linija uz koncept ličnih ulaganja zainteresovanih i sposobnih za zasnivanje zadruga. Inače, u Srbiji krajem 2012. godine je bilo 2.124 zadruge, a 123.000 građana Srbije su članovi neke od zadruga. U njoj postoji i 16 zadružnih saveza. Od toga 1.425 ili 67,1 odsto su zemljoradničke zadruge, 378 ili 17,8 odsto studentske, postoji i 146 stambenih zadruga što je 6,9 odsto, zatim 87 zanatskih ili 4,1 odsto, osam potrošačkih, odnosno 0,4 odsto i 80 drugih vrsta zadruga od kojih su najbrojnije one koje se mogu podvesti pod socijalne zadruge, a čine 3,8 odsto ukupnog broja zadruga. Poslovanje kroz zadruge omogućava dobrovoljno i otvoreno članstvo. U tome postoji društvena odgovornost, kao i servisiranje unapredjenja proizvoda i zajednički plasman na tržište. Demokratska je kontrola zadrugara u upravljanju. Članovi imaju udruženi rad i samopomoć. Njihovo ekonomsko učešće je ravnopravno, a sve to omogućava im da imaju smanjene troškove poslovanja. Zadruge su i najbolji oblik brzog zapošljavanja i uključivanja gru sa lošijim položajem u društvu. Zadruga omogućava udruživanje rada i sredstava, bolju pregovaračku poziciju i plasman proizvoda na tržište.

Kao na kraju sveta

Debeli Jasen, Kogovina, Privoje, Strainje... mala planinska sela pod samom planinom Čemerno nalaze se na teritoriji kraljevačke opštine. Udaljena su od grada oko 60 kilometara, do njih se stiže samo jakim terenskim vozilom, jer samo je prva polovina puta asfaltirana, a onda do vrha planine vodi makadamski drum. Posle se putuje preko visoravni i dole do pomenutih sela, putem kojeg, takoreći i nema, vozi se polako i oprezno, sa kamena na kamen. Ova sela će ako se neko čudo ne dogodi uskoro ući u istoriju i zaborava... Biće zabeležena, kao mnoga koja su nestala, jer sa spiska seoskih naselja u ovoj opštini već mogu biti izbrisana pošto stanovnika u njima više nema. Doduše samo je tri do pet stalno nastanjenih meštana, i to u Privoju i . U njima više nema ljudi, nema stoke, sve je pusto. U Debelom Jasenu krovovi dvadesetak kuća se ruše.

Nestanak Srbije...

U Srbiji inače svake godine umre više nego što se rodi 35.000 do 40.000 ljudi. Od toga 12.000 u Vojvodini. Ako se nešto ne učini preteći opasnost da već za koju godinu Srbija bude agrarna zemlja, ali bez sela i seljaka. Srpsko selo karakteriše i sve veća materijalna beda ostarelih ljudi koji su ostali u njima. Nije dobro što su ti stari ljudi u selima i poslednji njihovi stanovnici. I njihov životni vek je pri kraju, pa će posle smrti sela ostati pusta. Tako su odavno po srpskim selima jedine parcele koje se šire postala - groblja! Ili još jedan primer: od 1991. godine do danas broj poljoprivrednih gazdinstava se smanjio za 20 odsto. Širom Srbije danas je prazno 40.000 kuća, u 145.000 njih piše privremeno nenastanjenost! Jedan od najvećih strukturno razvojnih problema srpskog društva danas jeste brzo smanjivanje seoskog stanovništva (depopulaciji sela) koje prevazilazi tempo smanjivanja poljoprivrednog stanovništva (deagrarizaciju). U 60 odsto srpskih sela smanjuje se broj stanovnika odseljavanjem. To su sela sa starijim stanovništvom, u njima je natalitet manji, smrtnost veća, prirodni priraštaj nulti ili negativan, te je depopulacija još izraženija od emigracije.

Dakle, teški uslovi za život, udaljenost od gradova, mreža puteva i gotovo nikakve šanse za zaradu, osim obrade zemlje najčešći su razlozi zbog čega su proteklih decenija sela gotovo desetkovana. Sela su zapuštena. A, ona ne služe samo za proizvodnju hrane, već njegovi žitelji moraju da imaju i pristojan život. Dakle, selu treba ambulanta, frizer, apoteka, automehaničar, autolimar, prodavnice... Stagnaciju i demografsko propadanje sela možemo da sprečimo samo politikom uspešnog ruralnog razvoja, koje se neće ticati samo poljoprivrede, već i svih ostalih zanimanja i usluga.

Industrijska i urbana prenaseljenost

Pošto je u selima stanovništvo većinom poljoprivredno (preko 60 odsto), to se depopulacija sela manifestuje i kao senilizacija i devastacija poljoprivrede i svih seoskih područja udaljenih od glavnih komunikacija, većih gradova i opštinskih centara bez industrijskih pogona, komunalne i socijalne infrastrukture i bez razvojne perspektive. Populaciona politika u ovim krajevima bi se morala temeljiti na odgovarajućoj ekonomskoj, agrarnoj, regionalnoj razvojnoj i kulturnoj politici - bitno različitoj od dosadašnje koja je mlade ljude istiskivala iz sela i poljoprivrede. U tom pogledu je veoma značajno da se popravi i dalje nepovoljan položaj poljoprivrede u odnosu na industriju, da se pređe na decentralizovan model industrijalizacije i urbanizacije, da se mnogo više investira u saobraćajnu i komunalnu infrastrukturu seoskih područja, da se obezbedi socijalno (zdravstveno, penziono i invalidsko) osiguranje i kulturno prosvetavanje poljoprivrednika. To bi u nekom slučaju bio program koji bi zaustavio deagrarizaciju i depopulaciju. Brza i preterana deagrarizacija je, umesto ranije agrarne prenaseljenosti, prouzrokovala drugu krajnost - industrijsku i urbanu prenaseljenost. Prva je stari, a druga novi veliki problem srpskog društva. Gradski život je skup, nestašica stanova je velika, fabrike su prepune suvišnih radnika, a u našim selima su mnoge njihove tih istih ljudi neobrađene, njihove kuće zvrje prazne. Brza industrijalizacija svuda izaziva stihijno i haotično prostorno pomeranje ljudi, njihovo gomilanje i u gradovima i pražnjenje sela. Sve to dovelo je do toga da je u tradicionalnom selu uvek bilo vremena i na pretek, dok u savremenom - ono prebrzo ističe. Danas u gradovima nema šta da se radi, a u selima nema ko da radi!

(Nastaviće se)

Autor je član Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti

Primer regiona Kraljeva

U planinskim selima kraljevačke opštine kao što su Bojanići, Stanča, Tepeče, Vrh, Gokčanica, Đakovo, Orlja, Glava, Plana... najviše za deceniju i po biće od dvadeset do 70 stanovnika. Tu će u većem delu domaćinstava živeti po jedan ostareli član, a u seoskim školama već sada nema đaka. To znači da će se u dogledno vreme tamo ugasiti sva ognjišta i sela, u kojima je 70-ih i 80-ih godina prošlog veka, i ipak, bilo „mladosti i života“, potpuno će nestati. Pored ovih sela gde je situacija najkritičnija, kuće su sve praznije u 19 ravničarskih seoskih naselja ovog regiona i na prste se mogu izbrojati ona gde je broj meštana iz godine u godinu veći. Nasuprot tome, u poslednje dve decenije stalno se povećava broj stanovnika u urbanim delovima opštine, u prigradskim naseljima, čak za oko 11 odsto godišnje, a za devet odsto u samom gradu. Opština se prostire na 1.500 kvadratnih kilometara, a broj stanovnika je devedesetih godina prošlog veka povećan za 25.000 prognanih Srba i sad dostiže cifru od oko 120.000 žitelja.

Matična evidencija u stočarstvu

Ukoliko proizvođač želi da uđe u sistem selekcije i matične evidencije, prvo što treba da uradi je da uz pomoć svoje ROO ili savetodavne službe stupi u kontakt sa OOO

Piše: **Dipl. inž. poljoprivrede za stočarstvo Boško Jović**

Matična evidencija u stočarstvu

Shodno trenutno aktuelnim temama podsticaja za kvalitetna priplodna grla od strane Ministarstva poljoprivrede, koji se odnose na kvalitetna priplodna grla i sprovođenje mera Glavnog odgajivačkog programa, kao i mere selekcije, Osnovna odgajivačka organizacija Agrotim plus, u saradnji sa veterinarskom stanicom „Sava Srem“, će pokušati da približi poslove koje sprovodi na ovom polju rada.

U sistem sprovođenja odgajivačkog programa, tj. mera selekcije i matične evidencije su direktno uključene tri organizacije:

1. OOO - Osnovne odgajivačke organizacije
2. ROO - Regionalne odgajivačke organizacije
3. GOO - glavne odgajivačke organizacije

Organizacije koje su indirektno uključene u sistem selekcije:

1. Savetodavne službe
2. Veterinarske službe
3. Organizacije sa posebnim ovlašćenjima (centri za VO, testne stanice...)

Zadatak svake od ovih organizacija je da u okviru svoje nadležnosti i delokruga rada da pun doprinos u sistemu rada poštujući Zakon i omogući potpunu kohabitaciju sa ostalim organizacijama u cilju ispunjenja svih zadatih normativa.

Osnovna odgajivačka organizacija (OOO)

OOO je prva u nizu od tri organizacije uključene u sistem sprovođenja odgajivačkog programa.

OOO su pravna lica koja podležu određenim minimumom tehničkih uslovima koje moraju da poseduju kako bi dobila dozvolu za rad od nadležnog (MPVŠ) ministarstva.

Iste izvršavaju poslove predviđene zakonom i to:

1. Vršiti obeležavanje domaćih životinja po određenim normativima
2. Učestvuje u odabiru kvalitetnih priplodnih grla na selekcijskim smotrama jedanput godišnje
3. Priprema dokumentaciju za sve što je u okviru nadležnosti
4. Vršiti uzorkovanje mleka (ili kontrolu uzorkivača - odgajivača)

i iste pripremljene šalje na obradu u ovlašćenu laboratoriju

5. Vodi osnovnu matičnu evidenciju na obrascima koje je propisala Glavna odgajivačka organizacija.

OOO, bliže rečeno, vodi registre telenja, laktacija, sprovodi kontrolu mlečnosti i produktivnosti, kontroliše odgajivanje u čistoj rasi, vrši trajno obeležavanje grla putem zakonom dozvoljenih metoda (tetoviranje, žigosanje) kao i putem ušnih markica.

Po završetku svih kontrola (iz prethodnih tačaka) priprema zahteve za ostvarivanje prava na subvenciju od strane države, kao i priprema razne dokumentacije koju odgajivač može da iskoristi u svrhu ostvarivanja raznih prava propisanih zakonom (pravo prečeg zakupa zemljišta, povoljni krediti, predpristupni fondovi i sl.)

Regionalne odgajivačke organizacije (ROO) su pravna lica koja su upisana u registar priplodnih subjekata i imaju rešenja za rad izdate od strane inistarstva poljoprivrede.

Poslove koje sprovodi kao druga u nizu selekcijskih službi su:

1. Učestvuje u odabiranju kvalitetnih priplodnih grla na selekcijskim smotrama jedanput godišnje;
2. Vršiti linearnu ocenu prvotelki i predaje je Glavnoj odgajivačkoj organizaciji;
3. Sprovodi super kontrolu kod kontrole mlečnosti;
4. Vršiti odabir bikovskih majki;
5. Obraduje podatke dobijene od OOO u cilju izrade godišnjeg izveštaja o realizaciji PM za unapređenje stočarstva;
6. Kontroliše izveštajnu dokumentaciju OOO i dostavlja je GOO;
7. Kontroliše dokumentaciju potrebnu odgajivačima u cilju ostvarivanja prava po osnovu Uredbi koje se odnose na kvalitetnu priplodnu stoku

Regionalne odgajivačke organizacije su Poljoprivredno savetodavne službe koje obavljaju i savetodavne poslove na gazdinstvima odgajivača. To znači da imaju aktivnu ulogu u procesu edukacije odgajivača.

ROO = sprovode selekcijske smotre na imanjima odgajivača u kojima odabiraju kvalitetna priplodna grla, kontroliše odgajivanje u čistoj rasi, kontroliše rad OOO, vrši linearnu ocenu grla, vrši proveru dokumentacije OOO i overavaju istu pre slanja u Glavnu odgajivačku organizaciju, Proverava i overava dokumentaciju vezanu za ostvarivanje prava na subvenciju.

Glavna odgajivačka orga-

nizacija (GOO) - za teritoriju APV Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, je pravno lice koje je upisano u registar privrednih subjekata i ima dozvolu za rad izdatu od strane MPVŠ.

Glavna odgajivačka organizacija vrši poslove predviđene zakonom kao i gl. Odg. Programom

1. Vodi glavnu matičnu evidenciju po rasama na teritoriji za koju je nadležna;
2. Izdaje pedigrea i potvrde o upisu u glavnu matičnu evidenciju;
3. Vršiti procenu priplodne vrednosti kvalitetnih priplodnih grla;
4. Vršiti klasiranje i rangiranje kvalitetnih priplodnih grla;
5. Učešćem u radu Komisije za izbor grla za upotrebu u centrima za reprodukciju i VO izrađuje plan korišćenja i distribucije sperme kvalitetnih priplodnih bikova;
6. Vodi evidenciju OOO i odgajivača kvalitetnih priplodnih grla;

no navedena prava i obaveze svih učesnika lanca matičenja.

Nakon toga, OOO je u obavezi da pripremi potrebnu dokumentaciju stanja na gazdinstvu i izvrši selekcijsku smotru zajedno sa ROO. Pri tome se vrši klasiranje grla i odabir onih koje ulaze kao početni tj. nulti zapat od kojeg kreće proces selekcije.

Za razliku od odabira OOO, proizvođač nema pravo odabira ROO, jer su iste teritorijalno podeljene po regionima. Dalji posao na selekciji i matičnoj evidenciji teče po Glavnom odgajivačkom programu koji je propisan od strane GOO, za svaku vrstu domaću životinju posebno.

1. Vrlo važna karika u selekciji je **pravilno obeležavanje grla**. Grla mogu biti obeležena ušnom markicom, tetoviranjem, mikročipom ili žigom. Trenutno obeležavanje ušnim markicama i mikročipovima sprovode veterinarske službe.

Matičenje donosi i boljem praćenju prašenja

7. Izrađuje stručna uputstva za sprovođenje glavnog odgajivačkog programa i kontroliše primenu propisanih metoda i postupaka

Matičenje domaćih životinja

OOO su prvi stepenik u piramidi matične evidencije. Ukoliko proizvođač želi da uđe u sistem selekcije i matične evidencije, prvo što treba da uradi je da uz pomoć svoje ROO ili savetodavne službe stupi u kontakt sa OOO. Obično je to ona OOO koja već i radi u toj regiji, mada proizvođač ima pravo da odluči sa kojom službom želi da radi. (OOO nisu teritorijalno ograničene u svom radu).

Drugi korak je sklapanje Tripartitnog ugovora, koji je i pravna osnova za rad. U njemu su taksativ-

Ostale vidove obeležavanja sprovode OOO.

2. **Kontrola produktivnosti** je sledeći parametar koji je vrlo bitan, kako za selekciju, tako i za samu ekonomiku gazdinstva. Uključuje praćenje proizvodnih i reproduktivnih osobina dom. životinja u cilju povećanja proizvodnje, kao i ekonomskog efekta na gazdinstvu. (bliže rečeno - prate se telenja, jagnjenja, prašenja, količina mleka, hemijska analiza uzoraka mleka, broj potomaka po jedinki, nastrig vune, prirast itd...)

Uz povećanje udela gena koji utiču na poboljšanje proizvodnje, moguće je predvideti i proizvodnju u budućnosti, što je vrlo bitan faktor u procesu rada gazdinstva,

koje se na taj način može odrediti u kom pravcu će sprovođiti svoju ekonomiku poslovanja.

OOO priprema i obraduje potrebnu dokumentaciju, koju uz kontrolu i overu ROO prosleđuje na verifikaciju GOO.

Na osnovu zajedničkog rada svih subjekata u lancu zajedno sa proizvođačem kao nosiocem posla, istom se pružaju mogućnosti u ostvarenju određenih **benefita**:

1. poboljšanje proizvodnih karakteristika zapata;
2. ostvarivanje većeg profita iz proizvodnje (pored osnovnih proizvoda, npr. Prodaja pedigiranog podmlatka);
3. ostvarivanje prava prečeg zakupa;
4. ulaganje u tokove raznih povoljnih kreditnih linija;
5. Ostvarivanje prava na subvenciju za genetsko unapređenje stočarstva (kvalitetna priplodna grla) - 20.000,00/muzno grlo;

7.000,00/ kvalitetna priplodna ovca, 5.000,00/ kvalitetna priplodna krmača itd.

OOO Agrotim plus bavi se sprovođenjem Glavnih odgajivačkih programa na teritoriji APV i R Srbije i to za sve vrste domaćih životinja (goveda, svinje, ovce, koze, živina i konji, kao i genetičkim resursima - nonijus, mangulice itd...). Pored toga, predstavljamo i neku vrstu tehničko-pravne pomoći poljoprivrednim gazdinstvima, u obradi zahteva, prijava, konkursa i sl. ne samo u vezi stočarstva, već vezanih za sve grane poljoprivrede.

Za sve bliže informacije možete se obratiti na sledeće telefone: 022/622-36, 062/622-367, 062/622-368.

Доо ветеринарска станица САВА СРЕМ

Лаћарак

Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266

Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад Раичевић

Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80

Др. вет. мед. спец. Миленко Перић

Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9

Др. вет. мед. спец. Сава В. Шарац

Чалма, 022/685-600, ул. Победа 24

Др. вет. мед. Милорад Кевић

Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7

Др. вет. мед. Наташа Секулић

- Лечење
- Вакцинација
- Вештачко осемењавање
- Превентива
- Трихиноскопија
- Продаја пилића
- Сточна храна
- Премикси
- Лекови

TRIFENDER WP

Oplemenjivači zemljišta

Upotrebom preparata Trifender WP u zemljištu balansiramo odnose hranjivih elemenata koji direktno utiču na proces klijanja, nicanja i ukorenjivanja. Pored toga u praksi se pokazalo kao zaštitno sredstvo od patogenih gljiva

Ovaj preparat spada u grupu oplemenjivača zemljišta, biološke zaštite staništa i biljaka. Prevažadno se koristi za biološku zaštitu zemljišta od najopasnijih patogenih gljiva: Pythium, Phytophthora, Rizocotonia, Verticillium, Fusarium, Sclerotinia, Botritis i dr.

otoksina i Viridina. Znači, upotrebom preparata Trifender WP mi u zemljištu balansiramo odnose hranjivih elemenata koji direktno utiču na proces klijanja, nicanja i ukorenjivanja. Pored toga u praksi se pokazalo kao zaštitno sredstvo od patogenih gljiva.

jagode i drugo, u preventivi ima izvanredne rezultate. Za supstrate-rasadničare bilo da je cveće ili neki povrtni rasad, izvanredne rezultate postiže dezinfekcijom supstrata pre setve.

Bezbedno za ljude i životinje

Trifender je sredstvo koje nije otrovno za ljude i životinje. Nakon upotrebe u zatvorenom prostoru može se odmah ulaziti u prostoriju. Sredstvo je osetljivo na sve mere u kojima se nalaze fungicidi. Zato se ne preporučuje kod primene mešanje sa fungicidima!

Način primene i količina po jedinici površine

Trifender je najsitniji prah koji se koristi u nanotehnologiji. Pre upotrebe se rastopi u vodi (0,5 kg u 10 litara vode) i sipa u tank cisterne i izmeša s količinom vode predviđenom za jedan hektar ili više, a potom se prska po površini zemlje i inkorporira u zemljište pre setve. Može se koristiti istovremeno sa zaštitom od korova (herbicidima) ili prskanje mešanjem s Bactofil đubrivom. Može se koristiti u navodnjavanju, kap-

Oplemenjivači zemljišta sprečavaju zaraze biljaka

po-kap, ili zalivanjem biljaka. Količina koja se preporučuje zavisi od kulture.

Primena u ratarstvu

Za ratarske kulture u preventivi, doza je 0,5 kg/ha, kod monokulture doza je 0,7-0,8 kg/ha.

Antibiotičko svojstvo uništava patogene gljive

Gljiva Trichoderma ima antibiotičko svojstvo na uništavanje patogenih gljiva. Enzim koga ispušta ova gljiva je Chitihaza i antibiotik Gliotoksin i Viridin deluju na micelije (Mikrosklerocije i Teleutospore) patogenih gljiva, tako što uništava njihove spore i kolonizira okolinu korena kulturnih biljaka i tako ga štite od zaraza. Ovo je naročito izraženo kod biljaka koje ne podnose monokulturu. U tu grupu spadaju: lubenice, krastavci, suncokret, uljana repica, soja, šećerna repa, jagoda, paprika, paradajz, krompir, vinova loza, malina, i druge biljke koje ne podnose monokulturu.

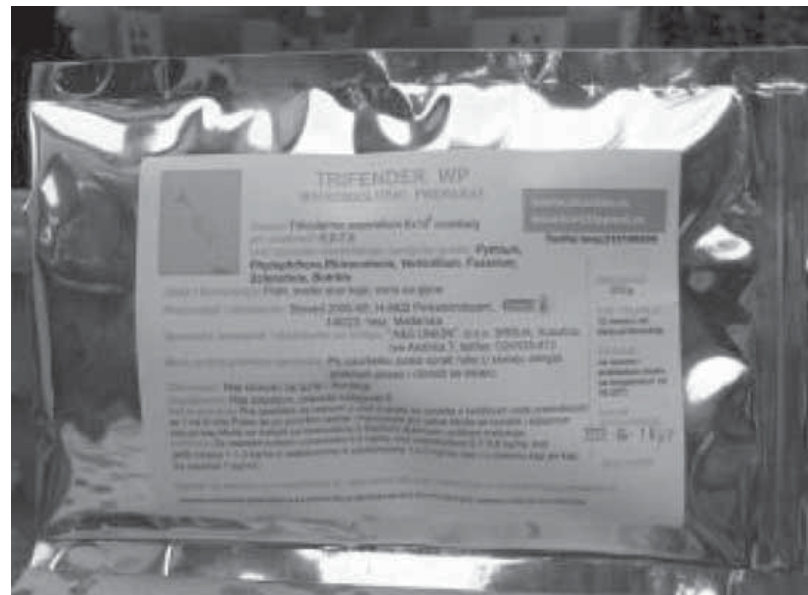
Upotrebom preparata Trifender WP mi u zemljištu balansiramo odnose hranjivih elemenata koji direktno utiču na proces klijanja, nicanja i ukorenjivanja. Pored toga u praksi se pokazalo kao zaštitno sredstvo od patogenih gljiva.

Kod opasnosti od zaraze, gde je predhodna kultura bila ugrožena, doza se povećava od 1-1,3 kg/ha.

Primena u povrtarstvu

Za povrtnarske kulture doza se povećava u zavisnosti od prostora. U staklenicima ili plastenicima, doza je 1,5-2 kg/ha, a na otvorenom 1-1,5 kg/ha. Za supstrate 0.1 kg/ m³.U navodnjavanju, kap-po-kap, dozaje 2-3 kg/ha. Sredstvo deluje u roku od 5-10 dana, u zavisnosti od vlažnosti zemljišta i temperature, pa tako treba prilagoditi i primenu. Trifender je sredstvo koje nije otrovno za ljude i životinje. Nakon upotrebe u zatvorenom prostoru može se odmah ulaziti u prostoriju. Sredstvo je osetljivo na sve mere u kojima se nalaze fungicidi. Zato se ne preporučuje kod primene mešanje sa fungicidima!

Izvor: www.asunion.rs

Gljiva Trichoderma ima antibiotičko svojstvo na uništavanje patogenih gljiva. Enzim koga ispušta ova gljiva je Chitihaza i antibiotik Gliotoksin i Viridin deluju na micelije (Mikrosklerocije i Teleutospore) patogenih gljiva, tako što uništava njihove spore i kolonizira okolinu korena kulturnih biljaka i tako ga štite od zaraza. Ovo je naročito izraženo kod biljaka koje ne podnose monokulturu. U tu grupu spadaju: lubenice, krastavci, suncokret, uljana repica, soja, šećerna repa, jagoda, paprika, paradajz, krompir, vinova loza, malina, i druge biljke koje ne podnose monokulturu.

Gljiva Trichoderma Asperillum (sadržaj hranjive materije: 5x10⁸ konidija/g)

Mehanizam delovanja preparata

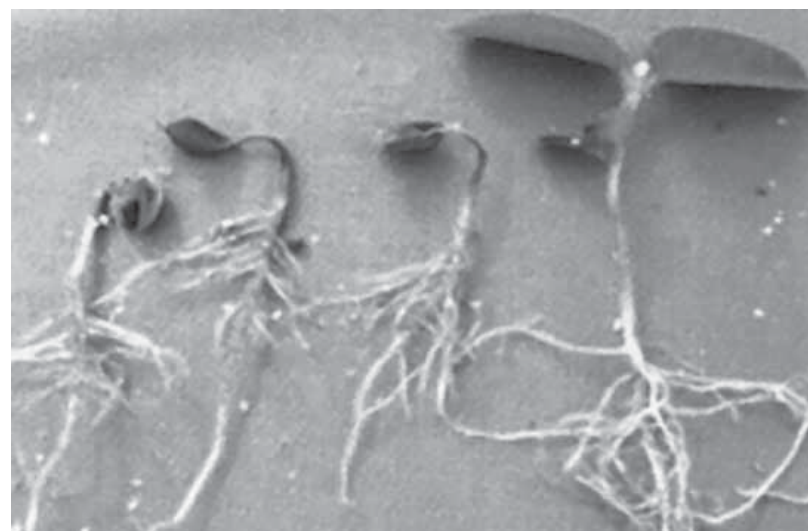
Preparat u sebi sadrži mikroorganizme koji u zemljištu imaju višestruku namenu. Pored podsticanja razvoja biljke kroz oslobađanje hranjivih elemenata čime jača imuni sistem biljke. Gljiva Trichoderma Asperillum ima i antibiotičko svojstvo. Ispuštanjem enzima Chitihaze i antibiotika Gli-

Zašto se predlaže upotreba Trifendera WP?

- Zato što hranimo biljku, a time jačamo korenov sistem i habitus cele biljke, čime se smanjuje stres i povećava mogućnost boljeg usvajanja hranjiva iz zemljišta.
- Zato što znatno smanjuje troškove proizvodnje i obezbeđuje bolji kvalitet ploda, a time i veću komercijalnu vrednost.
- Zato što se može uspešno koristiti u proizvodnji zdravstveno bezbedne hrane.

Za koje biljne vrste je namenjen?

Namenjen je za sve biljne vrste. Naročite rezultate postiže kod sprečavanja zaraza biljaka koje pripadaju najugroženijoj grupi, a po rasporedu plodoreda u proizvodnji treba da dođu na to mesto. Na primer, u povrtarstvu: krompir - paprika - paradajz - krastavci - dinje - lubenice - tikve, i dr. U ratarstvu: suncokret - uljana repica - slačica šećerna repa, pa kod pšenice, kukuruza i dr. Preventivnom upotrebom povećava prinos od 30-50%. Za voćnjake, vinograde, malinjake,

Trifender jača korenov sistem i habitus cele biljke

PROF. DR MILAN POPOVIĆ, DEKAN POLJOPRIVREDNOG FAKULTETA U NOVOM SADU

Obrazovna institucija od nacionalnog značaja

Za 60 godina postojanja fakultet je promovisao više od 10.000 inženjera agronomije, više od hiljadu magistara nauka, više od 700 doktora nauka, oko 300 mastera po Bolonjskom programu, i isto toliko doktora veterinarske medicine. A broj objavljenih naučnih radova i projekata, bilo bi teško i nabrojati.

Prof. dr Milan Popović

U godini obeležavanja jubileja, 60 godina Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, organizovali su se, i organizovaće se, značajni naučno-stručni skupovi i manifestacije. O tome koje su to najvažniji rezultati koje je postigao fakultet u periodu od kada je na njegovom čelu, govorio je dekan prof. dr Milan Popović prošle nedelje u emisiji "Brazde" Radio-televizije Vojvodine.

- Pored "Dana mleka" koji smo imali pre desetak dana u prethodnim mesecima takođe smo imali dane posvećene određenoj oblasti biljne proizvodnje tako da smo organizovali i "Dan povrta", "Dan voćara", "Dan ratara" i "Dan pčelara" - rekao je dekan Popović, najvaljujući ujedno i "Dan procesne tehnike i energetike". On je podsetio i da će fakultet krajem maja imati Međunarodni naučni skup sa preko 160 već prihvaćenih naučnih radova, od kojih je preko polovine iz evropske regije, tako da je to, kako je rekao, jedna značajna aktivnost fakulteta koja je upravo posvećena ovoj godini jubileja.

Po čemu je prepoznatljiv novosadski Poljoprivredni fakultet?

- Ako bih hteo da istaknem ono što je najbitnije za naš fakultet i po čemu je prepoznat, ne samo u

našoj zemlji već i u našem okruženju, to se može iskazati brojkama. Za ovih 60 godina fakultet je promovisao više od 10.000 inženjera agronomije, više od hiljadu magistara nauka, više od 700 doktora nauka, oko 300 mastera po Bolonjskom programu, i isto toliko doktora veterinarske medicine. A da ne govorimo o broju objavljenih naučnih radova, o broju projekata, jer to bi bilo teško nabrojati.

To su one reference koje naš fakultet kvalifikuju kao jedan od vodećih, fakultet koji je od nacionalnog značaja na ovim prostorima.

Stručnim savetima do agrarnog efekta

Naša je obaveza, po funkciji koju imamo, da budemo krovna institucija u oblasti poljoprivrede i zato na svim ovim manifestacijama naučno-stručnog karaktera i obaveza jeste da svojim savetima, svojim preporukama i prognozama ukažemo svima onima koji se bave poljoprivredom šta im valja činiti, da bi efekat njihovog rada bio što izraženiji.

U direktnim kontaktima ste sa poljoprivrednim proizvođačima, samim tim što organizujete razne skupove, gde im praktično ukazuje na najaktuelnija dešavanja i dajete savete kako da postupaju u određenim situacijama. Da li je to i obaveza fakulteta?

- Naša je obaveza, po funkciji koju imamo, da budemo krovna institucija u oblasti poljoprivrede i zato na svim ovim manifestacijama naučno-stručnog karaktera i obaveza jeste da svojim savetima, svojim preporukama i prognozama ukažemo svima onima koji se bave poljoprivredom šta im valja činiti, da bi efekat njihovog rada bio što izraženiji.

Koliko smerova ima Fakultet i u kojoj meri ste konkurentni sa drugim naučnim institucijama u regionu?

- Kada je fakultet počeo sa radom počeo je skromno sa tri-četiri studijska programa, a

danas imamo 14 studijskih programa, 13 na osnovnim studijama i jedan integrisani studio veterinarske medicine. Imamo 15 studijskih programa, programa na master studijama i tri studijska programa na doktorskim studijama. Za sve te studijske programe Ministarstvo prosvete samo što nije usvojilo kvote i raspisalo konkurse kada će krenuće i jedna nova sezona za nas za upis sledeće 61. generacije studenata našeg Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

U poslednjih nekoliko godina naš fakultet gotovo da nema problema sa upisom novih generacija studenata. Nekako smo stali uz red onih tradicionalnih kao što je medicinski i farmaceutski fakultet koji to obavezno već završe u junskom ispitnom roku. To se i nama dešava ovih godina i zato očekujem da će tako biti i sa upisom 61. generacije studenata, na svim ovim studijskim programima koje imamo na našem fakultetu.

Fakultet ima i veliki broj sertifikovanih laboratorija. U kojoj meri je to obaveza ustanove na čijem ste čelu?

- To je još jedan zadatak posebno koji je došao do izražaja prelaskom na bolonjski program studiranja. Bolonjski program studiranja nametnuo je jednu veću obavezu svakom fakultetu pa tako i našem fakultetu, što podrazumeva da studenti po izla-

Primeniti znanja u praksi

Mi smo u obavezi da imamo što veći broj sertifikovanih laboratorija, što više praktične nastave koja je za Poljoprivredni fakultet itekako važna. Važno je otići u voćnjak, važno je otići na farmu, na polje, i da tačno na terenu ona teorijska znanja koja je student usvojio primeni i u praksi.

Detalj iz Laboratorije za analizu kvaliteta mleka

sku sa našeg fakulteta već ovladaju svim veštinama što se tiče njihove struke za koju su se opredelili. Nekada to nije bio uslov zato što je postojao pripravnički staž od godinu dana, tamo gde je naš svršeni student inženjer agronomije otišao da radi. Sada gotovo da u privatnim kompanijama nema pripravničkog staža i naši studenti moraju biti potpuno spremni već prvog dana kada uđu na kapije tog preduzeća da ovladavaju i znaju sve tehnike koje ih čekaju na budućem poslu za koji su se opredelili. Tako da smo mi u obavezi da imamo što veći broj sertifikovanih laboratorija, što više praktične nastave koja je za Poljoprivredni fakultet itekako važna. Važno je otići u voćnjak, važno je

Poljoprivreda - humana profesija

Ima li išta lepše nego proizvoditi hranu. Čovek ne može bez hrane, jer hrana je lek, i bavljenje poljoprivredom i proizvodnjom hrane je, pored medicine, humana profesija.

otići na farmu, na polje i da tačno na terenu ona teorijska znanja koja je student usvojio primeni i u praksi.

Da li je Informator upisa za narednu godinu je već spreman?

- Informator smo pripremili, čeka naše buduće studente na fakultetu, a na sajtu imaju sve informacije i tačno znaju gde ga mogu naći.

Ovo je i prilika da pozovemo naše mlade buduće stručnjake da se upišu na ovaj fakultet. Vojvodina i Srbija su i u evropskim prostorima prepoznati kao poljoprivredna regija, kao poljoprivredna zemlja, pa stoga šta ima prirodni i logičniji nego upisati poljoprivredni fakultet. Od budućih studenata našeg Univerziteta, od onih koji imaju želju i energiju za daljim obrazovanjem očekujem da će svakako Poljoprivredni fakultet biti u jednom uskom popisu njihovog interesa i da će doći na naš fakultet - a mi ih čekamo otvorenih vrata!

Poljoprivredni fakultet je sebe dokazao kroz ovih 60 godina i to smo najbolje potvrdili u radu na projektima, a naročito na međunarodnim projektima. Trenutno imamo 20 međunarodnih projekata gde su nas strane kolege i institucije prepoznale i pozvale da budemo njihovi saradnici i učesnici na tim projektima. To je najbolja potvrda kvaliteta i vrednosti fakulteta i svih referenci koje je stvarao i sticao ovih punih 60 godina.

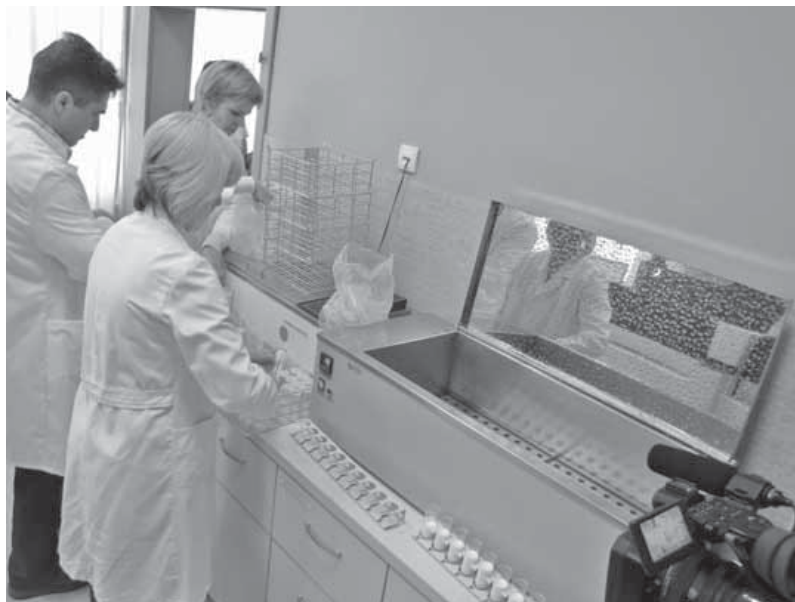
Ovo je prilika za buduće studente da se odluče za pravi poziv, da budu agronomi. Ima li išta lepše nego proizvoditi hranu. Čovek ne može bez hrane, jer hrana je lek, i bavljenje poljoprivredom i proizvodnjom hrane je, pored medicine, humana profesija - istakao je prof. dr Milan Popović.

Pripremio: D. Ćosić

Izvor: RTV, emisija "Brazde"

Ogledni voćnjak Departmana za voćarstvo na Rimskim Sančevima

Rad u Laboratoriji za analizu kvaliteta mleka

NOVI SLANKAMEN • U POSETI VOĆARU BRANKU MAROVIĆU

Jabuka - najbolji proizvod slankamenački

Voćari ovog kraja veruju da su na prvom mestu u Srbiji kada je reč o proizvodnji voća, a u velikoj ULO hladnjači u selu se skladišti oko 700 vagona voća

Branko Marović

Nije nepoznato da je Novi Slankamen nadaleko čuveni voćarski kraj, čiji se voćnjaci prostiru na oko 700 hektara površine. Naravno, tu prednjači jabuka, u čiju proizvodnju se najviše ulaže jer je srpski brend. Kažu stari voćari

vrednicima, jer je podizanje novih zasada i proizvodnja vina u punom jeku. **Branko Marović**, doskorašnji direktor ZZ „Slakamenka“, a od nedavno penzioner, svoje slobodne dane sve više provodi u voćnjaku i pomaže sinovima da unaprede voćarsku proizvodnju, jer jabuka sinovima za slankamenački kraj.

- Kada je reč o našem gazdinstvu, ja imam 3 jutra jabuka i tu sam lane postavio protivgradne mreže. Pretprošle godine nas je zadesila velika nepogoda - grad i tada mi je uništen voćnjak, tako da sam na ovaj način rešio problem i zaštitio svoju proizvodnju. Moji sinovi imaju, svaki po 16 jutara, a to je negde oko 12 hektara pod voćem. Uglavnom je reč o jabukama u proseku 80 odsto, potom breskve i nešto šljiva. Takođe, oni rade i ra-

Hladnjača donela dobro selu

Jabuka-slankamenački brend

26 dinara. - U odnosu na kvalitet, jabuke koji je izuzetan smatram da cena nije zadovoljavajuća - tvrdi Branko i kaže da su velike količine sačuvali u hladnjači u Novom Slankamenu.

- Velika je stvar to što selo ima ULO hladnjaču gde skladišti oko 700 vagona voća dok se u malim hladnjačama u selu čuva oko 400 vagona jabuka, to su zaista ozbiljne količine - kaže on. - Mislim da smo na prvom mestu u Srbiji kada je reč o proizvodnji voća, a hladnjača nam je dosta dobrobiti donela, jer ne možemo velike količine voća prodati odmah nakon berbe.

Na pitanje o značaju izgradnje sistema za navodnjavanje u Novom Slankamenu, koji je najavljen sa viših nivoa vlasti iz Pokrajine, Branko ističe:

- U početku su bile predviđene dve stanice odakle bi se navodnjavali voćnjaci, međutim čujem da će se raditi samo jedna. Nisam za to, bilo bi dobro da se rade ili obe ili nijedna. Koju god stranu da uradite, ili onu prema Surduku ili drugu prema Krčedinu, uvek će jedna strana biti nezadovoljna. Nadležni kažu da treba da se proba da bi videli kako će sve funkcionisati - kaže na kraju Branko Marović. - U svakom slučaju od velikog je značaja rešiti pitanje navodnjavanja, jer bismo tako imali još bolje uslove za uzgoj našeg brenda a to je jabuka.

M. Balabanović

Ovih dana četvrto tretiranje voćnjaka

da se proizvede oko 100 000 tona jabuke, a potom sledi i breskva, pa šljiva i na kraju, grožđe, koje sve više postaje interesantno poljopr-

tarske kulture - kukuruz, pšenicu i suncekret na oko 30 jutara zemlje - počinje priču Branko Marović. Veliki deo prolećnog posla je

obavljen, kaže Branko i dodaje da je urađena rezidba voća, zimsko prskanje sa tri redovna tretmana i ovih dana će uraditi i četvrto prskanje.

- Posle velikih kiša pojavljuje se vlaga i javlja se potreba za tretiranjem protiv bolesti. Jedna od najvećih je čađava krastavost koja je ujedno najštetnija bolest jabuke i ako uđe u voćnjak teško je suzbiti - kaže voćar iz Slankamena i dodaje da je, pre svega, najvažnija prevencija. Uskoro će se pojavljivati i crveni pauk, rutava bub, velika štetočina koja jede cvet i smanjuje rod.

Kada je reč o očekivanjima za ovu godinu, ovaj voćar kaže da je godina dobro počela, budući da je zima bila blaga, te nije bilo velikih izmrzavanja.

- Sadnja je prošla odlično, vremenski uslovi nam idu na ruku pa iz tog razloga očekujemo i dobar rod - ističe on i poručuje da i ove godine očekuju da najveći deo slankamenačkog voća plasiraju na tržište Rusije, dok će manji deo voća nositi na kvantaške pijace.

Ono o čemu Marović, kao i većina slankamenačkih voćara i ove godine razmišlja, jeste isplativost proizvodnje i cena jabuke.

- Mi smo se nadali nekom povećanju cena, ali kako je ispočetka bila mala cena tako se i zadržala. Ništa se tu nije promenilo, troškovi su negde oko 11 do 12 dinara bilj,

Rusija jedini spas

Izvoz varira od godine do godine, sve zavisi od uslova na svetskom tržištu. Veliki deo posla trenutno zavisi od Ukrajine i neizvesne političke situacije. Poljska nam je takođe velika konkurencija, jer su oni značajni proizvođači. Iako je naša jabuka najkvalitetnija, radi se o ceni. U drugim zemljama potrošači gledaju kakva je cena. Mi, u proseku, svake godine od 60 do 70 odsto našeg proizvoda izvezemo na rusko tržište, mislim da nam je to jedini spas - poručuje Branko Marović.

a za toliko je cena porasla. Sada se cena kreće, recimo ajdareda, oko 34 dinara, a kada odbijete troškove, to vam izađe negde u proseku

IZ LOKALNIH SAMOUPRAVA

PEĆINCI • OPŠTINA FINANSIRA VEŠTAČKO OSEMENJAVANJE GOVEDA

Ovlašćene veterinarske stanice

Veterinarske stanice Donji Srem - VET iz Kupinova i Pećinci iz Pećinaca vršiće uslugu besplatnog, veštačkog osemenjavanja goveda za poljoprivredna gazdinstva, a usluge će direktno naplaćivati od Opštine Pećinci

Već četvrtu godinu za redom, pećinačka opština finansira veštačko osemenjavanje goveda za potrebe registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, a od ove godine promenjen je način finansiranja, što znači da uslugu direktno plaća na tenderu izabranim veterinarskim stanicama. Početkom aprila potpisani su ugovori između lokalne samouprave i veterinarskih stanica Donji Srem - VET iz Kupinova i Pećinci iz Pećinaca koje su ovlašćene da obavljaju uslugu besplatnog veštačkog osemenjavanja krava i junica za stročare pećinačke opštine. I to je jedan od načina na koji Opština Pećinci želi da podrži svoje stočare radi unapređenja stočnog fonda, odnosno da poveća i poboljša kvalitet goveda na svojoj teritoriji.

Veštačko osemenjavanje goveda finansira opština

- Opština Pećinci već četvrtu godinu za redom regresira veštačko osemenjavanje goveda. S ovom praksom nastavljamo i to unap-

ređenim modelom. Lokalna samouprava će troškove za izvršene usluge osemenjavanja pokrivati direktno izabranim veterinarskim

stanicama, umesto da poljoprivrednici ovu uslugu plaćaju iz svog džepa, a zatim podnose zahteve za refundiranje troškova, kako je ranije praktikovano - izjavio je **Sava Čojčić**, predsednik Privremenog organa opštine Pećinci.

Iz opštinskog budžeta, prema odredbama ugovora koje je potpisala sa odabranim veterinarskim stanicama, opština će plaćati punu cenu usluge osemenjavanja po priplodnom grlu, što iznosi 1.800 dinara. Vlasnici priplodnih grla goveda koji imaju registrovana poljoprivredna gazdinstva na teritoriji pećinačke opštine, radi zakazivanja i obavljanja besplatnog veštačkog osemenjavanja, mogu se obratiti izabranim veterinarskim stanicama.

G. M.

Osobe za kontakt u veterinarskim stanicama

U Veterinarskoj stanici „Pećinci“ d.o.o Pećinci osobe za kontakt su: Bojan Bogdanović 063/583-962, Vlada Tovarović 063/542-561, Goran Ristivojević 063/509-538 i Zoran Nikolić 069/808-33-28. Kontakt osobe u Veterinarskoj stanici „Donji Srem - Vet“ d.o.o. Kupinovo su: Željko Aćimović 063/212-467, Dragomir Grubač 064/149-08-86, Marko Maksić 064/831-19-14 i Željko Mišur 064/831-19-19.

Kad se udružimo, biće sve lakše

Vrsni proizvođač paradajza i soka od paradajza Tihomir Bojanić stalno primenjuje savremena znanja u praksi i to mu se isplati. Ipak, smatra da bi svim proizvođačima "rajskog voća" i onima drugima u Čalmi bilo lakše kada bi se udružili

Sa priznanjima se vratio sa Novosadskog sajma 2012. godine, na sajmu Eko svet dobio je veliku zlatnu medalju za kuvani paradajz sorte Rem. Svoje iskustvo, znanje i kvalitet rada Čalmanac **Tihomir Bojanić** je potvrdio i dobijanjem priznanja grada Sremska Mitrovica, Udruženja "Zavičaj", nagrade Superiora iz Velike Plane, pa priznanjem sa Festivala kukuruza u Velikoj Plani. Bojanić je dobitnik diploma na saborima rekordera Srema. Prvo mestu tu je zauzeo 2012. i 2013 godine, ali Bojanić tvrdi da će biti najbolji u proizvodnji paradajza i 2014. godine.

Pitamo se kako je počeo da gaji paradajz? Kada je to bilo? Još dok je radio u FUDIN "1.novemburu", seća se, na svojoj zemlji je sejao pšenicu, te je prilikom nabavki za firmu u susjednom selu video je da mnogi gaje paradajz. Svaki dan oni su samo za jednu firmu prodavali stotine kilograma.

- Tako sam se i ja odlučio. Bilo je to još 1986. godine kada sam počeo, a zasejao sam jedno jutro. Nisam nisam znao o paradajzu, trudio sam se da naučim i od tada do sada ne prestajem da učim, niti prestajem sa proizvodnjom paradajza. Čak i u vreme sankcija, kada su bila najveća bombardovanja, nismo prekidali sa gajenjem i, evo, to činim zajedno sa porodicom blizu 28 godina - veli Bojanić.

Radilo se u početku malo ručno, malo mašinski, Tihomir se usavršavao se, radio je i edukovao se, a onda je pre nekoliko godina dobio, za nagradu, sedam dana, uslovno rečeno, specijalizacije u Holandiji. Privredna komora Holandije i njihova ambasada poslali su grupu proizvođača u svoju zemlju, a među njima je bio i Bojanić kao predstavnik Srbije za paradajz. Bili su gosti našeg ambasadora u Holandiji, a kada je pričao kako radi i koliko proizvodi nisu mogli da veruju da bez sistema za navodnjavanje može da rodi 80 tona paradajza.

- U odnosu na vreme kada sam počinjao, razlika je velika jer sada radimo sve totalno stručno i profesionalno. Tri su osnovne stvari u toj proizvodnji: prva je finansijska stvar, druga je ljubav prema biljci i treća je uslov koji ovde imamo za dobru proizvodnju. Jedno jutro paradajza daje vrednosno prinos kao 10 jutara pšenice ili kukuruza. Ima tu i mnogo problema, ali isplati se. Treba nabaviti dobro seme, dobro odraditi, potrebni su adekvatni vremenski uslovi i obezbediti prodaju. Prodaja sada kod mene nije problem, pošto sam ja to dosta dobro razvio - nastavlja dalje Tihomir Bojanić.

U selu, na svom posedu, u okviru registrovanog poljoprivrednog gazdinstva Bojanić ove godine hoće da seje pet jutara paradajza. Ima, priča nam, sticajem okolnosti nekoliko cedara paradajza: po jednu u Beogradu i Zemunu, dve u Novom Sadu, a jednu ima u svojoj kući u Čalmi.

- Probao sam na napravim finalni deo proizvoda od mog paradajza - da sok kuvamo mi sami. Uspeli smo. Radi to moja porodica, sposobna i radna. Otišli smo na malo bolje sorte, biramo kvalitetne sorte - švajcarske, nemačke i druge, a prinos koji dobijamo kreće se i do 72 tone po hektaru. Toliko sam imao prošle godine, kada sam bio rekorder Srema. Tokom 2013. godine sam se povezao sa kompanijom Grow rasad, sa profesorom **Andelkom Miškovićem**, koji mi je

Tihomir Bojanić

odradio 12.000 komada gotove rasade. Ove godine pola rasade radim sam, a pola ću kupiti zbog dosta korektnih uslova koje nam daje firma i znatno povoljnije cene od tržišne

lograma po hektaru. Imao sam tri godine za redom jednu japansku Sakatinu sortu, ali sam odustao - priča naš sagovornik.

Uopšteno posmatrano uz pro-

Kuća porodice Bojanić u Čalmi

po komadu, nastavlja dalje o svom radu i planovima ovaj rekorder iz Čalme.

Ove godine Bojanić namerava da zasadi 10.000 strukova ranog pa-

blem oko prodaje, koji je ovaj proizvođač za sebe rešio, smatra da su problem i subvencije. Veoma su niske, 6.000 dinara po hektaru, to nije ni izbliza dovoljno ni za foliju

Polazak na svakodnevni posao - u njivu

radajza koje je pomenuti stručnjak delio za najbolje, za najkрупnije proizvođače, a vreme sadnje mu je polovina aprila. Ipak, dobar deo paradajza zasadiće kasnije, polovinom maja, kako bi u avgustu imao sirovinu za cedjenje soka.

- Holandska sorta bobket je dosta dobra, sa njom sam 2013. godine ostvario prinos od 72.000 ki-

koja mu je potrebna, a subvencije su i neredovne. Smatra da je to zbog nezainteresovanih ljudi koji sede u Ministarstvu poljoprivrede i što se ne štiti domaći proizvod, jer Ministarstvo trgovine dozvoljava da se uvozi gotov kečap iz Kine.

- Mi smo dozvoli da nam iz Turske, Albanije, Grčke uvoze paradajz, tako da smatram da o nama,

Gaji paradajz u saradnji sa stručnjacima

domaćim proizvođačima ne vode računa. Ovde se nekada radilo 300 hektara paradajza, sada ga je mnogo manje - primetio je Bojanić.

Padine Fruške gore, posebno južna strana, je kao Bogom dana za paradajz, onaj koji tu raste ima najlepšu boju, mnogo je sladak, a i dosta rodi. To su primetili kupci na

stemskom nedostatku pomoći proizvođačima.

Ipak, porodica Tihomira Bojanića mora da radi paradajz jer od toga živi. Kada dodje sezona radova kod njih je angažovano i desetak žena, pošteno i čestito ih plate. U prilog neodustajanju od paradajza i pored teškoća koje proizvodnju prate Bo-

Paradajz sorte Bobkat

pijagama u Beogradu jer pitaju odakle je stigao paradajz koji im Bojanić nudi u sezoni.

- Sada je početak aprila, a mi za svoju proizvodnju nismo dobili ni dinar. Lane je Ministarstvo poljoprivrede donelo odluku da stimuliše ratarsku proizvodnju, ali i da izbace paradajz iz podsticaja. Imao sam te godine 4,36 hektara paradajza, a nisam dobio ni dinar subvencija. Čak sam kontaktirao sa Ministarstvom poljoprivrede, no bez uspeha. I tada sam imao rekordnu proizvodnju po hektaru tako da sam bio u stvari kažnjen - govori Tihomir o jednom važnom po njemu, si-

janić je uložio u inoviranje - kupio je mašinu za kuvanje paradajza, pa će pored svežeg povrća, prerađenog u ceđeni sok na tržištu imati i kuvani paradajz.

Tri godine, podseća ovaj rekorder iz Čalme, pokušava da i oforimi udruženje proizvođača.

- Jedne godine smo imali priliku da naša roba u ogromnim količinama ide u Rusiju, na njihovo tržište, ali to se može ako smo udruženi, ako smo spremni da se dogovorimo. Bez udruženje ne može - poručio je Tihomir Bojanić iz Čalme.

Tekst: **S.Đaković**

Prskanje paradajza

Biljne bolesti u organskoj proizvodnji paradajza i njihova kontrola

U organskoj proizvodnji neophodno je mnogo disciplinovanije primenjivati sve mere koje doprinose da patogen ne dospe u usev i da biljke budu što boljeg opšteg stanja i bez stresa da bi svi resursi prisutni u biljci, radi odbrane od patogena, mogli da dođu do izražaja. Pored toga, u zaštiti od patogena u organskoj proizvodnji koriste se i prirodni neprijatelji, kao i sekundarni metaboliti različitih mikroorganizama i biljaka koji ili direktno deluju na patogene ili podstiču odbrambene reakcije gajenih biljaka.

Piše: Dr Aleksandra R. Bulajić
Poljoprivredni fakultet, Beograd
– Zemun

U više brojeva ovog časopisa, pre oko dve godine, započeta je serija tekstova o velikom problemu koji postoji u sistemu organske proizvodnje različitih useva, a koji se odnosi na kontrolu biljnih bolesti. U cilju postizanja nivoa prinosa koji je ekonomski isplativ, kao i radi dobijanja kvalitetnih plodova, neophodno je omogućiti biljkama zaštitu od biljnih patogena. To veoma često nije lako u konvencionalnoj proizvodnji, a još možda i više u sistemu organske proizvodnje kada je prisutan niz zabrana na korišćenje brojnih, inače, široko primenjenih sredstava za zaštitu bilja.

Prilikom suzbijanja biljnih patogena u konvencionalnoj proizvodnji, mada se koriste brojne agrotehničke i fitosanitarne mere, one same po sebi ne smatraju se dovoljno efikasnim, tako da se najčešće pribegava primeni sintetičkih fungicida. Kako ovaj prilaz nije opcija u organskoj proizvodnji, razmišljanja i naponi proizvođača mnogo su veći u cilju korišćenja svih raspoloživih prirodnih resursa. U organskoj proizvodnji neophodno je mnogo disciplinovanije primeniti

Šta prvo treba uraditi u organskoj proizvodnji?

Kao prvo što treba uraditi jeste da se posveti velika pažnja poboljšanju kvaliteta zemljišta, korišćenju otpornosti biljaka kao značajnoj osobini, primeni sanitacije i uništavanja zaraženih biljnih ostataka, primeni plodoreda i u nekim slučajevima gajenja mešanih useva, regulisanju vodnog režima i navodnjavanju i svim drugim agrotehničkim merama, koje mogu da doprinesu očuvanju zdravstvenog stanja gajenih biljaka.

vati sve mere koje doprinose da patogen ne dospe u usev i da biljke budu što boljeg opšteg stanja i bez stresa da bi svi resursi prisutni u biljci, radi odbrane od patogena, mogli da dođu do izražaja. Pored toga, u zaštiti od patogena u organskoj proizvodnji koriste se i prirodni neprijatelji, kao i sekundarni metaboliti različitih mikroorganizama i biljaka koji ili direktno deluju na patogene ili podstiču odbrambene reakcije gajenih biljaka.

Biljne bolesti su najvažnija prepreka u profitabilnoj organskoj proizvodnji svih gajenih biljaka. One mogu biti naročit problem prilikom prelaska odnosno uvođenja farme u sistem organske proizvodnje, jer tada mogu da dovedu do velikih gubitaka u prinosu i još više kvalitetu dobijenih plodova. Ipak, kao prvo što treba uraditi jeste da se posveti velika pažnja poboljšanju kvaliteta zemljišta, korišćenju

Različiti genotipovi paradajza gajeni u organskoj proizvodnji

otpornosti biljaka kao značajnoj osobini, primeni sanitacije i uništavanja zaraženih biljnih ostataka, primeni plodoreda i u nekim slučajevima gajenja mešanih useva, regulisanju vodnog režima i navodnjavanju i svim drugim agrotehničkim merama, koje mogu da doprinesu očuvanju zdravstvenog stanja gajenih biljaka.

Pošto je o opštim principima već bilo reči u prethodnim brojevima "Savremenog povrtara", u seriji tekstova koji slede biće reči o mogućnostima u kontroli konkretnih bolesti u konkretnim organski proizvedenim usevima. Pri tome, u tekstovima koji slede biće kritički prodiskutovane mogućnosti, kao i iskustva, pozitivna i negativna, proizvođača širom sveta u kontroli i suzbijanju biljnih patogena u organskoj proizvodnji. Jedna od prvih biljaka o kojoj će biti reči jeste paradajz kao veoma značajan povrtarski usev koji je dosta teško odgajiti na organski način.

Organski paradajz

Organski proizveden paradajz u svetu dostiže 10–30% više cene nego konvencionalno proizvedeni paradajz, što je veliki podsticaj za proizvođače paradajza da pređu na sistem organske proizvodnje. Poljoprivredni proizvođači koji imaju iskustva sa proizvodnjom paradajza, znaju da je reč o usevu povrća koji zahteva skoro najvišu stopu primene pesticida. Tako, proizvodnja organskog paradajza proizvođačima pruža satisfakciju da oni ne primenjuju štetne hemikalije u proizvodnji svog useva. Proizvođači organskog paradajza posebnu pažnju posvećuju izboru varijeteta često gajeći starije genotipove (slika 1), koji se sa jedne strane odlikuju izuzetnim kvalitetom i ukusom, ali, sa druge strane, veoma često osetljiviji su na različite biljne patogene.

Iskustva različitih proizvođača u kontroli biljnih patogena mogu biti opšta, usmerena prema različitim patogenima, ali postoje i specifična uputstva za kontrolu i suzbijanje prouzrokovanih konkretnih bolesti. U tekstu koji sledi navedeni su brojni primeri i saveti kako se

ponašati u slučaju pojave pojedinih prouzrokovanih.

Phytophthora infestans

Plamenjača paradajza izazvana pseudogljivom *Phytophthora infestans* je veoma značajna bolest paradajza i krompira. Simptomi se

Phytophthora infestans: Nekroza i sušenje listova

javljaju na listovima u vidu nekrotičnih pega (slika 2), koje se brzo povećavaju, dobijaju vlažan izgled, a sa naličja uočava se sporulacija patogena u vidu sivkastobeličaste

prevlake. Pega se šire, zahvataju cele listove i veoma brzo može doći do defolijacije (slika 3). Pega mogu da se jave i na stablu, kao i plodovima, na kojima su pege prvo sitne, pa se brzo uvećavaju i dobijaju zlatnu do boje čokolade i mogu biti delimično ulegnute. Veoma kratak period može da prođe od

širi na sve nadzemne delove biljaka, potpuno uništavajući prinos (slika 4).

Patogen preživljava nepovoljne uslove i zimu u zaraženim krtolama krompira ili zaraženim biljnim ostacima. Odatle se spore patogena šire vetrom, tako da inokulum u usevu paradajza može biti lokalnog

Više cene - podsticaj za proizvođače

Organski proizveden paradajz u svetu dostiže 10–30% više cene nego konvencionalno proizvedeni paradajz, što je veliki podsticaj za proizvođače paradajza da pređu na sistem organske proizvodnje.

porekla, od susednih useva krompira ili nagomilanih odbačenih krtola s ivice njive ili inokulum dospeva vetrom sa lokaliteta udaljenih i više kilometara. Spore mogu da se razvijaju samo ako dospeju na vlažne listove ili plodove. Širenje patogena je veoma brzo, ukoliko su temperature iznad 10°C i relativna vlažnost vazduha iznad 75% najmanje dva uzastopna dana.

U SAD-u tokom 2009. godine došlo je do epidemijske pojave *P. infestans*, kao posledica prodaje zaraženog rasada. U veoma kratkom periodu, patogen je desetkovao konvencionalnu proizvodnju paradajza na praktično celoj teritoriji SAD-u, a naročito destruktivne posledice imali su proizvođači organskog paradajza. Usled tako velike količine inokuluma u paradajzu i krompiru i efikasnog širenja vetrom od primarno zaraženih biljaka, proizvođači organskog paradajza pretrpeli su potpune štete. Postoje izveštaji da su pri tome izgubljeni mnogi vredni genotipovi starih formi i neobičnih varijeteta paradajza, koji su inače popularni u organskoj proizvodnji. (U idućem broju: Kontrola razvoja plamenjače u organski gajenom paradajzu)

Preuzeto iz naučno-stručnog časopisa "Savremeni povrtar" (br. 48)

Phytophthora infestans: Propadanje nadzemnih delova zaraženih biljaka

Vreme proređivanja

Piše: Prof. dr. Zoran Keserović
Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

Proređivanje cvetova jabuke ima niz pozitivnih efekata na redovnu rodost i kvalitet plodova, a jedna od prednosti ranog proređivanja jeste mogućnost da se tretman ponovi bioregulatorima u kasnijim fazama razvoja mladih plodova. Na taj način moguće je sačuvati asimilate koji bi bili utrošeni na razvoj suvišnih plodova

Za pravilnu primenu hemijskog proređivanja plodova jabuke veoma je važno poznavati tok fenofaze cvetanja pojedinih sorti jabuke, jer primena ove pomotehničke mere počinje od faze precvetavanja.

Gvozdenović i Keserović (1996) su ispitivali tok fenofaze cvetanja važnijih sorti jabuke kalemljenih na podlozi M9, u uslovima Rimskih Šančeva (Novi Sad). U tabeli 37. dat je datum početka, punog cvetanja i kraja cvetanja kod najznačajnijih sorti.

Sorta	Početak cvetanja	Puno cvetanje	Kraj cvetanja
Ajdared	21.4.	24.4.	30.4.
Mucu	22.4.	25.4.	30.4.
Jonagold	22.4.	25.4.	1.5.
Gloster 69	23.4.	26.4.	2.5.
Crveni delišes	23.4.	26.4.	1.5.
Zlatni delišes-klon B	23.4.	26.4.	2.5.
Greni smit	23.4.	27.4.	3.5.

Tabela 37. Šestogodišnji proseki cvetanja sorti jabuke, Rimski Šančevi, 1991-1996.

Ajdared spada u grupu srednjernocvetnih sorti, dok su ostale navedene sorte srednjepoznocvetne. Najranije fazu cvetanja završavaju sorte ajdared i mucu, pa kod ovih sorti najranije počinje hemijsko proređivanje.

Proređivanje može da se obavlja u različitim fazama cvetanja i porasta plodova u zavisnosti od cilja. Nakon jenskog opadanja plodova, mali je efekat proređivanja na otklanjanje alternativnog rađanja. U uslovima gde prolećni mrazovi ne predstavljaju opasnost, najbolje je obaviti proređivanje cvetova i/ili cvasti. Proređivanje cvetova jabuke ima niz pozitivnih efekata na redovnu rodost i kvalitet plodova, a jedna od prednosti ranog proređivanja jeste mogućnost da se tre-

tman ponovi bioregulatorima u kasnijim fazama razvoja mladih plodova. Na taj način moguće je sačuvati asimilate koji bi bili utrošeni na razvoj suvišnih plodova. Rano proređivanje je rizično, jer ne mogu tačno da se predvide pojave kasnih mrazova, intenzitet zamatavanja plodova i prirodnog opadanja.

Ako se proređivanje radi samo radi popravke kvaliteta, uklanjanja oštećenih i loše razvijenih plodova, može da se obavi i nakon jenskog opadanja. Ipak, kod jabuke i kruške, proređivanje najviše efekta ima

je najveća kada su plodovi ručno proređeni 7 dana nakon punog cvetanja i iznosila je 75%. Što je proređivanje obavljano kasnije, rodost je bivala manja, dok je u najkasnijem tretmanu i kontroli bilo svega 2% rodni pupoljaka. Dobre rezultate kada je reč o obrazovanju rodni pupoljaka dalo je proređivanje 17. i 28. dana nakon punog cvetanja, gde je ustanovljeno redom 59 i 44% rodni pupoljaka.

Ključan faktor uspeha hemijskog proređivanja plodova jabuke jeste vreme primene različitih sredstava u zavisnosti od faze porasta plodova. Tako preparati na bazi NAD mogu da se primenjuju u vremenu 2 do 7 dana nakon punog cvetanja, sve dok prečnik primarnih plodova ne dostigne 5-6 mm. NAA se primenjuje u vreme kada je prečnik primarnih plodova od 6-12 mm, a Sevin i BA u periodu 10-15 mm.

Nakon precvetavanja prečnik centralnog ploda u gronji treba meriti šublerom, na što većem uzorku (minimum 100 plodova). Prosečna vrednost prečnika centralnog ploda koristi se za određivanje momenta hemijskog proređivanja. Porast mladih plodova jabuke odvija se intenzivno, deobom ćelija, te vreme za primenu određenog preparata i u povoljnim vremenskim uslovima može biti veoma kratko. U 2011. godini izmereno je da se prečnik mladih plodova jabuke sorte breburn i redčif uvećavao u proseku za oko 0,5 mm, a zlatni delišes 0,4 mm na dan. Ove vrednosti značajno mogu da variraju između godina i u toku faze porasta plodova, te se mogu uzeti samo orijentaciono, a plodovi moraju da se mere svake godine iz dana u dan, za svaku sortu posebno, kako bi se precizno utvrdio moment primene preparata za hemijsko proređivanje. Nepovoljni vremenski uslovi (kiša, vetar, niske ili visoke temperature vazduha) u vreme cvetanja i ranog porasta plodova dodatno smanjuju broj dana za primenu određenog preparata za hemijsko proređivanje.

Uticaj hemijskog proređivanja na kvalitet ploda

Krupnoća, atraktivnost, ukus i skladišna sposobnost su osobine koje u najvećoj meri određuju tržišnu vrednost svežih plodova jabuke. Zadatak proizvođača jabuke jeste da uskladi primenu svih agrotehničkih mera u zasadu kako bi plodovi zadovoljili standarde tržišta, uz istovremeno postizanje maksimalne visine prinosa. Treba uspostaviti ravnotežu između kvaliteta plodova i visine prinosa u zavisnosti od nivoa primenjene tehnologije, genetskog potencijala gajenih sorti i tržišnih ciljeva proizvođača. Poznavanje uticaja hemijskog proređivanja na osobine koje određuju kvalitet plodova proizvođačima omogućava da primene program proređivanja, koji najbolje odgovara njihovim proizvodnim uslovima.

Spoljašnji kvalitet, pa samim tim i cena plodova umnogome zavisi od krupnoće ploda. Proizvođač treba da teži ka što većem udelu plodova prve i ekstra klase, jer se takvi plodovi na tržištu prodaju po visokoj ceni. Krupnoća ploda tipična za sortu može da se postigne jedino uspostavljanjem ravnoteže između vegetativnog rasta i rodosti.

Direktni cilj hemijskog proređivanja jeste povećanje krupnoće ploda.

Slika 50. Visiok prinost u četvrtoj godini u zasadu jabuke sorte breburn

Veliki broj plodova na stablu obično je praćen visokim udelom sitnih plodova. Preveliki broj plodova takođe može da utiče na lošiju obojenost, manji sadržaj suve materije i ostalih komponenti ukusa, kao i lošiju skladišnu sposobnost. Ovi negativni efekti su posledica nepovoljnog odnosa broja listova i plodova. Za optimalnu veličinu i kvalitet ploda neophodno je oko 30 listova po plodu. Proređivanje plodova povećava odnos list/plod, tako što se povećava površina lišća dostupna preostalim plodovima.

Ako je broj plodova na stablu premali, obično su oni isuviše krupni i loše skladišne sposobnosti.

Plodovi jabuke mogu biti dobro obojeni jedino ako je snabdevanje ugljenim hidratima optimalno. Hemijsko proređivanje, generalno, dovodi do bolje razvijenosti i intenziteta pokrovne boje.

Osim toga što hemijsko proređivanje dovodi do povećanja prosečne

za 2-3%, a sadržaj kiselina za 10-20%.

Uticaj hemijskog proređivanja na masu i kvalitet plodova prikazan je na primeru sorte zlatni delišes u tabeli 39.

Svi tretmani hemijskog proređivanja doprineli su povećanju prosečne mase ploda kod sorti breburn i zlatni delišes koje se kretalo do 28,1% kod sorte breburn i 27,6% kod zlatnog delišesa. Jednako efikasna kada je reč o povećanju prosečne mase bila je primena oba preparata. Kod obe sorte došlo je do neznatnog izduživanja plodova u odnosu na kontrolu. Tretirani plodovi sorte breburn bili su veće čvrstine u odnosu na kontrolu, dok je proređivanje kod zlatnog delišesa delovalo na čvrstinu plodova u oba pravca, što je čest slučaj u rezultatima istraživanja i u praksi. Vrednosti skrobnog indeksa ukazuju na malo veću zrelost plodova sorte breburn nakon proređivanja,

Tretman	Prosečna masa ploda (g)	Povećanje mase (%)	L/D odnos	Čvrstina ploda (kg cm ⁻²)	Skrobni indeks (1-10)	TSS (%)	TA (%)
Kontrola NAA	210,2	-	0,92	6,7	9,0	12,3	0,38
8 g·L ⁻¹ NAA	237,2	12,8	0,92	6,6	8,6	13,1	0,50
10 g·L ⁻¹ NAA	260,8	24,1	0,93	6,7	8,6	13,6	0,54
12 g·L ⁻¹ NAA	222,9	6,0	0,92	6,9	8,8	12,8	0,54
Kontrola BA	199,7	-	0,92	7,5	7,9	11,3	0,49
50 g·L ⁻¹ BA	218,4	9,4	0,95	7,7	8,0	11,5	0,58
100 g·L ⁻¹ BA	254,8	27,6	0,93	7,0	8,0	11,6	0,54
200 g·L ⁻¹ BA	231,8	16,1	0,95	7,6	7,5	11,9	0,61

Tabela 39. Prosečna masa i kvalitet plodova sorte jabuke zlatni delišes, nakon hemijskog proređivanja sa NAA i BA, 2010.

mase plodova, veoma je značajan i uticaj na oblik (izduženost), posebno kod sorti tipa crvenog delišesa.

Na čvrstinu plodova utiče veliki broj činilaca koji mogu da deluju u suprotnim smerovima, kao što su: veličina ploda, broj i veličina ćelija, zapremina međućelijskih prostora, specifična masa ploda, stepen zrelosti, sadržaj pektina i mineralni sastav, tako da se proređivanjem često dobijaju oprečni rezultati u pogledu čvrstine plodova. Umeren intenzitet proređivanja, obično ne utiče previše na čvrstinu plodova. Proređivanje može da ubrza sazrevanje plodova za 10-14 dana.

Povećanje mase i bolja obojenost plodova obično je praćeno većim sadržajem šećera i kiselina. Prema tome, pored izgleda ploda, proređivanje doprinosi i boljem ukusu. Proređivanjem sadržaj rastvorljive suve materije može da se poveća

što nije slučaj kod zlatnog delišesa. Sadržaj šećera i kiselina povećan je kod obe sorte u tretmanima.

Može se zaključiti da je povećanje prosečne mase ploda izvesno nakon hemijskog proređivanja, ali ne i efekat na čvrstinu i brzinu razlaganja skroba u procesu sazrevanja. Zato se savetuje da se u fazi sazrevanja pogodnim metodama redovno prate parametri zrelosti i berba obavi u optimalnom momentu. Može se očekivati bolji kvalitet ploda, jer je sadržaj šećera i kiselina u plodovima povećan. Hemijskim proređivanjem u kombinaciji sa dugom rezidbom postiže se ekstra kvalitet plodova jabuke sorte breburn (slika 49) i prinost od 50 t/ha hektaru u četvrtoj godini (slika 50).

(U idućem broju: Preporuke za hemijsko proređivanje plodova sorti jabuke)

Iz udžbenika: „Integralna proizvodnja jabuke“

Slika 49. Plodovi jabuke sorte breburn

EVROPSKA PRAKSA: ZEMNI GAS I GEOTERMALNA VODA

Zagrevanje blok plastenika u Mađarskoj

Za razliku od Mađarske, u našoj državi preduzeće zainteresovano za geotermalnu vodu mora da plati bušenje zemljišta, a eksploataciju bušotine, odnosno korišćenje geotermalne vode, plaća u energetsom paritetu sa zemnim gasom

Piše: Prof. dr Miladin Brkić

Posetili smo blok "Rišelove" plastenike u okolini Senteša u Mađarskoj. Jedan se nalazi na 20 km severno, a drugi na 22 km istočno od Senteša. Domaćica nam je bila Alicja Szorine Zielinska, tehnički savetnik za proizvodnju povrća i cveća u zaštićenom prostoru firme "Grodan" u Sentešu. Ona ima bogato iskustvo u proizvodnji povrća i cveća. Cilj posete je bio da vidimo i analiziramo različite sisteme grejanja na zemni gas i geotermalnu vodu u "Rišelovim" plastenicima u uslovima kontinentalne klime. "Rišelove" plastenike izabrali smo zbog velike visine i stoga grejne zapremine blok plastenika. Alicja nam je saopštila da je prinos paradajza po m² površine 22 kg na zemlji, prosečno 35 kg na supstratu, a najviše 45 kg, u kontinentalnim uslovima u Mađarskoj. Potrošnja zemnog gasa je 40 nm³/m²/godišnje u njihovim uslovima.

Dragoceno iskustvo suseda

Mađari imaju veliko iskustvo u korišćenju geotermalnih voda za zagrevanje staklenika i plastenika, još od 1967. godine. Mađarska država finansirala je bušenje zemljišta i davala poljoprivrednim preduzećima na eksploataciju bušotine, sa minimalnim obavezama prema državi. Zbog toga je danas geotermalna voda kao energent malo jeftinija od zemnog gasa (15-20%). U našoj državi preduzeće zainteresovano za geotermalnu vodu mora da plati bušenje zemljišta, a eksploataciju bušotine, tj. korišćenje geotermalne vode, plaća u energetsom paritetu sa zemnim gasom! Ukoliko je geotermalna voda visoko mineralizovana (preko 2 g/l), onda mora da se buši nova bušotina da bi se iskorišćena voda vraćala u Zemlju. GTV (geotermalna voda) u Mađarskoj plaća se 7,92, a zemni gas 10,2 evra/m² grejne površine. Cena GTV je 0,332 evra/m³. Jedna bušotina je koštala 127.800 evra, dubine do 2.000 m. Nije racionalno korišćenje GTV u toplije vreme, jer se nepotrebno gubi toplota, pošto ne može stalno da se zatvara i otvara bušotina. Kada se iskopa bušotina sa nižom temperaturom GTV onda je potrebno više novca da se uloži u grejnu instalaciju. Poseban problem je visoka mineralizovanost GTV, pri kojoj se vrlo brzo začepi grejna instalacija, zbog taloženja krečnjaka i soli u cevovodu.

Rezervoari za degazaciju i mešanje GTV

Zagrevanje zemnim gasom

Blok platenik zagreva se sa dva kotla na zemni gas. Termička snaga kotlova je 2 x 460 kW. Iznad kotlova se nalazi ekspanzioni sud, zapremine 2 m³. Topla voda se u grejni sistem potiskuje sa dve centrifugalne pumpe, snage 2 x 1,1 kW. Napor pumpi je 4,4 do 7,5 m. Ispred pumpi postavljena su dva mešna ventila, za mešanje tople i povratne vode. Grejni sistem obezbeđuje temperatursku razliku odlazne i povratne vode do 25°C. Kada duva vetar unutar plastenika se dobije +10, pri spoljnoj temperaturi -20°C. Pri ovoj temperaturi vazduha postiže se temperatura vode u cevima 60, a izlazne 42°C. Na niskim temperaturama hvata se led na plastici, što stvara toplotnu izolaciju za prolaz toplote. Kada je napolju temperatura vazduha -10, unutar plastenika postiže se 0°C, bez zagrevanja.

Praksa u proizvodnji paradajza

Paradajz je zasejan sredinom decembra prethodne godine u prostoriji gazdine kuće. Rasad je donet krajem januara prošle godine u "Rišelov" blok platenik, veličine 0,5 ha. U jednom odvojenom odeljenju odgajan je do kraja februara (26-27). Rasad je rasaden u saksije koje su postavljene na veštačku-sintetičku podlogu (substrat), natopljen hranljivim materijama. Supstrat je uzak i dugačak koliko i lađa. Preko supstrata i zemljišta postavljena je bela folija, da se reflektuje svetlo u plateniku, da ne isparava voda, da se zadrži toplota i da ne raste korov. Zalivanje i hranjenje biljaka preko supstrata obavlja se posebnim cevnim sistemom (tzv. "kap po kap"). Početkom maja počinje berba paradajza. Krajem decembra završili su prošlogodišnju proizvodnju.

Grejne čelične cevi (petlje) postavljene su horizontalno na zemlju između špalira paradajza.

Po ovim cevima voze se kolica za negu i berbu paradajza. Između redova paradajza postavljene su vertikalno čelične cevi (petlja), koje vise o lance, zakačene za konstrukciju platenika. Kada su biljke mlađe onda se petlja odigne u visinu, a kada su starije petlja se spušta između redova biljaka paradajza. Na noseće stubove platenika postavljene su horizontalno dve čelične cevi (petlja). Sve cevi mogu da se rastavljaju, ukoliko zatreba. Takođe, sve cevi su elastičnim crevima spojene za kolektorske čelične cevi.

Zagrevanje geotermalnom vodom

U "Rišelovom" blok plateniku, zagrevanom GTV, grejna instalacija je ista. Razlika je u tome, što je na jednu grejnu cev postavljenu na noseće stubove stavljena limena spirala da poveća površinu

Grejna petlja postavljena na nosače platenika

za odavanje toplote. Temperatura GTV iz bušotina je oko 80°C. Bušotine imaju dubinu 1.850 m. Kapacitet jedne bušotine je oko 1.680 l/min. Ukupno ima 4 bušotine. Dve bušotine su povezane za jedan degazator (rezervoar), a druge dve na drugi degazator. Treći rezervoar služi za mešanje tople i povratne vode, pri čemu se dobija

Kolica za branje povrća na grejnoj cevi

temperatura vode od 60°C. Jake pumpe potiskuju toplu vodu u više blok platenika. Iskorišćena voda temperature 35°C kanalima odlazi u ribnjak. "Rišelov" blok platenik ima površinu od 1,1 ha. Razlika u temperaturi vazduha čone strane platenika i sredine je 5°C, zbog intenzivnog hlađenja grejnih cevi. Stoga su neujednačeni i sitni plodovi paradajza, jer nema dobrog oprašivanja biljaka.

Blok platenik je potpuno kompjuterizovan. Grejanje i ventilacija platenika obavljaju se automatski, po određenom programu. Temperature i relativne vlažnosti vazdu-

Grejna petlja sa spiralom na desnoj cevi

ha mere se unutar platenika i spolja. Kompjuter je tako programiran da vodi više računa o temperaturama vazduha, a jedino kada neka kultura zahteva i određenu vrednost relativne vlažnosti vazduha, onda se i ona uzima u obzir (npr. kod proizvodnje krastavaca).

Zbog postavljene folije na zemljište i supstrat nema velikih isparenja, pa nema značajne ventilacije u plateniku. Zato nema ni bolesti biljaka u plateniku.

Evropski standardi - povrtari vojvođanski

Sa puta iz Mađarske posetili smo imanje Lazara Đukića u Gospođincima, našeg poznatog proizvođača povrća u blok platenicima. Interesantno je navesti činjenicu da je Đukić uveo stabilni grejni sistem u svoje blok platenike i tunele, kao što su to uradili Mađari. Takođe, on je već uveo povrtarsku proizvodnju na veštačkim (sintetičkim) supstratima. Iz razgovora sa Lazarom saznali smo da je na ovakav sistem grejanja prešao zato što se mnogo rada troši za negu i ubiranje povrća. Jer, korišćenjem pokretnih kolica na grejnim cevima jednostavnije je raditi, a troši se mnogo manje ljudskog rada.

Vodogrejni kotlovi na zemni gas

Ležeće i viseće grejne petlje (cevi)

MEDVEĐI LUK, DIVLJI BELI LUK

Sremuš

(*Allium ursinum*)

Zbog izuzetnog lekovitog svojstva, koji je jači od običnog belog luka, sremuš se koristi u svežem stanju jer sa sušenjem gubi svojstva. Pozitivno utiče na pamćenje, sprečava nastanak arteroskleroze, povoljno utiče na želudac i creva, dobar je kod akutnog i hroničnog proliva, čak kada ga prate kolike, ali i kod crevnog zatvora do kojeg dolazi bilo zbog grčeva ili zbog njihove lenjosti

Sremuš, jedan od prvih vesnika proleća, izuzetno lekovita biljka koja raste s proleća i izuzetan je prečistač organizma. Listovi su sjajni i zeleni kopljastog oblika koji rastu iz lukovice obavijene belom tankom providnom ljuskom.

Na tankoj svetlozelenoj stabljici rastu bele cvasti dugačke i do 40 centimetara. Sremuš raste na vlažnim livadama bogatim humusom, zatim na senovitim vlažnim i plodnim ravninama, ispod žbunova u listopadnim i planinskim šumama. Lako se može razlikovati od đurđevka po karakterističnom mirisu na beli luk, po kome je i dobio ime, a pojavljuje se krajem aprila i početkom maja.

Medveđi luk je dobio ime jer njegovu lekovitost koriste medvedi posle dugog zimskog sna kako bi isčistili želudac, creva i krv. Zbog izuzetnog lekovitog svojstva, koji je jači od običnog belog luka, sremuš se koristi u svežem stanju jer sa sušenjem gubi svojstva. Pozitivno utiče na pamćenje, sprečava nastanak arteroskleroze, povoljno utiče na želudac i creva, dobar je kod akutnog i hroničnog proliva, čak kada ga prate kolike, ali i kod crevnog zatvora do kojeg dolazi bilo zbog grčeva ili zbog njihove lenjosti.

Vino od sremuša čudesan lek

Vino od sremuša je čudesan lek za starije osobe kojima su pluća puna sluzi i zbog toga imaju problema pri disanju (preporučuje se kod tuberkuloze pluća i vodene bolesti).

Sveže ubrani listovi se mogu koristiti kao salata, mogu se dodavati jelima, spremati kao spanać, pri čemu pročišćavaju bubrege i bešiku. Ukoliko se sveže odbrani listovi iz kojih ističe sok, premažu preko rane, one brže zarastaju. Pošto prečišćava krv, pomaže i kod oboljenja srca i krvnih sudova. Preporuka da iskoristite blagodeti prirode i proleća, ujedno napravite šetnju do obližnjeg zabrana ili izleta u šumu.

Gordana Rehak, Dipl. ing.

Dragoljub

Dragoljub se koristi za dezinfekciju i isceljenje rana. Poznata su delotvorna dejstva njegovih svojstava kod izbacivanja sluzi iz pluća. Zahvaljujući visokom sadržaju vitamina C, kao i isparljivom sumpornom etarskom ulju dragoljub ima moć da uništava razne zarazne klice i da sprečava prehladu i grip

Dragoljub je biljka koja vodi poreklo iz prašuma Perua. U peruanskoj narodnoj medicini od davnina se koristi za dezinfekciju i isceljenje rana. Poznata su delotvorna dejstva njegovih svojstava kod izbacivanja sluzi iz pluća. Zbog sadržaja fitoncida ova biljka južnoameričkog porekla ima antibiotska svojstva, a zbog sumpornog glikozida, na ljudski organizam deluje slično senfu i renu. Zahvaljujući visokom sadržaju vitamina C, kao i isparljivom sumpornom etarskom ulju dragoljub ima moć da uništava razne zarazne klice i da sprečava prehladu i grip. Njemu se pripisuju i epiteti ljubavnog cveta, jer se veruje da pobuđuje ljubavnu strast. Svi delovi ove biljke, i list i cvet i seme su jestivi, a imaju i antibiotska svojstva.

Oprezno sa ishranom

Ukoliko se odlučite da uvedete dragoljub u vašu ishranu prethodno proverite da li je gajen bez pesticida. U lečenju nikako ne smete koristiti seme koje se prodaje u kesicama, za setvu, jer je ovakvo seme hemijski tretirano.

Dragoljub u kulinarstvu

Dragoljub je prefinjen i neobičan aromatični začim za supe i variva, jer njegovi listovi, cvetovi i pupoljci imaju posebno oštar miris i ukus.

Listovi dragoljuba daju oštar ukus salatama, a sitno iseckani i izmešani sa sirom su odličan namaz za sendvič, a odličan je i u omletu i kajgani.

Seme dragoljuba ima jači ukus i koristi se za tartar sosove kao zamena za ren.

Običaj na trpezama severne Evrope je da se čvrsti cvetni pupoljci i nedozreli zeleni plodovi stavljaju u sirče i upotrebljavaju kao pikantan začim.

Takođe, dekorativni cvetovi su jestivi i veoma se slažu u jelima od pirinča ili iseckani i pomešani s maslinovim uljem.

Protiv gripa - čaj od dragoljuba

Čaj od listova dragoljuba povećava otpornost prema bakterijskim infekcijama. Poznato je da je ovaj čaj sprečava rast bakterija i virusa i da je zato delotvoran u borbi protiv pojedinih vrsta gripa.

Čaj od dragoljuba, takođe, čisti disajne puteve i sprečava stvaranje sluzi i istovremeno podstiče njeno izbacivanje.

Branislava Gršić

SREMSKA MITROVICA:

Štetočine na vinovoj lozi

Vinova loza se nalazi u fenofazi 03-kraj bubrenja: pupoljci nabubrela ali još uvek nisu zeleni pa do 09 pucanje pupoljaka zeleni listovi lastara jasno vidljivi.

Faza razvoja vinove loze

Na teritoriji opštine Šid na lokalitetima gajenja vinove loze: Berkasovo, Bikić Do, Molovin, Erdevik uočena su velika oštećenja na pojedinačnim okcima ali i čitavi lastari (sva okca na lastaru) na čokotu.

Simptom oštećenja pupoljka vinove loze

Uočili smo larve vrste *Peribatodes rhomboidaria*, ali i oštećenja vrsta koje pripadaju porodici *Curculionidae*.

Gusenica *Peribatodes rhomboidaria*

Preporučuje se proizvođačima vinove loze da običu svoje zasade ukoliko uoče ovakva oštećenja urade insekticidni tretman.

Preporučuje se primena insekticida u kombinaciji dve aktivne materije hlporučifosa i cipermetrina.

Tretman izvesti u večernjim satima.

Preventivna zaštita jabuke

Jabuka se nalazi u fenofazama BBCH od 60-65 od faze belih balona (Zlatni delišes) pa do punog cvetanja (Ajdaared).

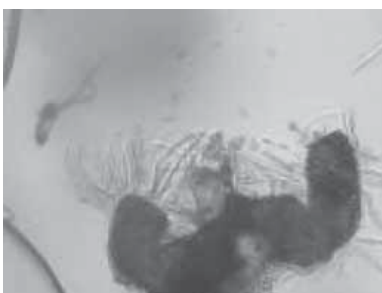
Navedene fenofaze su veoma osetljive, infekcija patogenom gljivom prouzrokovala *V. inaequalis* u ovom periodu nanela bi veliku štetu u zasadima jabuke.

Pregledom pseudotecija, ustanovljeno je da je zrelost 02.04.2014. godine 70,13%.

Pregledali smo ukupno 72 pseudotecije:

- K1 do 25% askusa sa formiranim askosporama bilo je 1
- K2 sa 25-50% askusa sa formiranim askosporama ukupno 8
- K3 sa 51-do 75% askusa sa formiranim askosporama ukupno 47
- K4 sa 76 do 100% askusa sa askosporama ukupno 11

Preporučuje se proizvođačima preventivni tretman nekim od sledećih fungicida

- a.m. mancozeb preparati Prevent 80 WP, Mancogal 80
- a.m. ditianon Delan 700-WG

Za suzbijanje pepelnice potrebno je dodati preparate na bazi elementarnog sumpora

preparate na bazi a.m. bupirimat preparat Nimrod 25-EC u koncentraciji 0,04% preventivno ili 0,06% za kurativni tretman tamo gde već imamo pojavu belih mladara (naročito na Ajdaredu).

- a.m. dinokap preparat Karathane Gold 350 EC u koncentraciji 0,05%

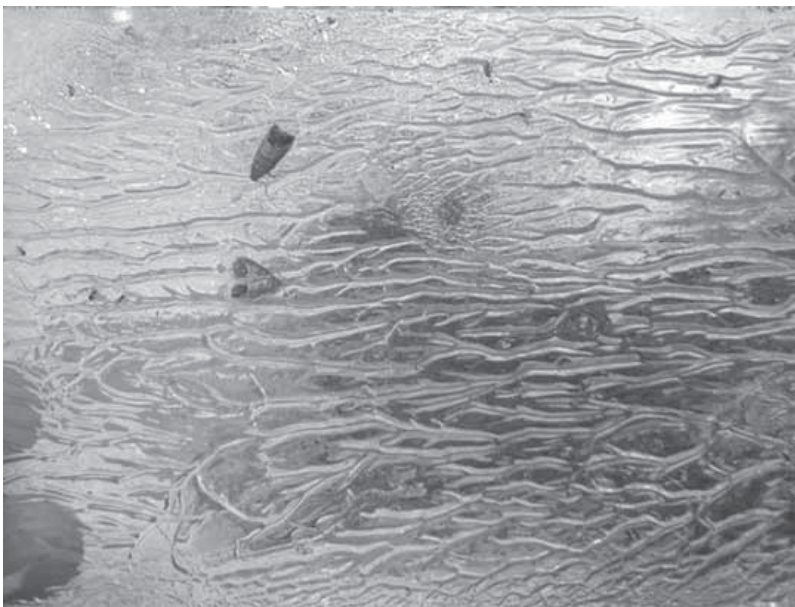
RUMA:

Počeo let smotavca

(Fam. *Tortricidae*)

Blaga zima i toplo rano proleće uslovalo je bržu akumulaciju temperature i ranije izletanje nekih od najvažnijih štetočina voćnih zasada.

Na lokalitetu Novi Slankamen u zasadu jabuke dana 04.04. registrovan je prvi ulov jabukinog smotavca (*Carpocapsa pomonella*) na 51,32 DD.

Jabukin smotavac

Početak leta jabukinog smotavca po godinama:

Godina	Novi Slankamen		Irig-Kudoš	
	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara
2011.	21.04.	108,33 DD	21.04.	112,95 DD
2012.	27.04.	109,04 DD	22.04.	112,62 DD
2013.	26.04.	98,16 DD	27.4.	115,15 DD
2014.	04.04.	51,32 DD	-	-

Na lokalitetima Novi Slankamen (02.04. na 131,38 DD) i Irig/Kudoš (03.04. na 148,61 DD) u zasadima breskve registrovani su prvi ulovi breskvinog smotavca (*Cydia molesta*).

Početak leta breskvinog smotavca po godinama:

Godina	Novi Slankamen		Irig-Kudoš	
	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara
2011.	09.04.	114,08 DD	06.04.	135,54 DD
2012.	31.03.	81,68 DD	04.04.	124,27 DD
2013.	21.04.	124 DD	24.4.	163 DD
2014.	02.04.	131,38 DD	03.04.	148,61 DD

Na lokalitetu Irig/Budakovac u zasadu šjive dana 04.04. registrovan je prvi ulov šljivinog smotavca (*Grapholita funebrana*) na 57,49 DD.

Početak leta šljivinog smotavca po godinama:

Godina	Platičevo		Irig-Budakovac	
	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara	Datum	Temperaturne akumulacije od 01. januara
2012.	12.04.	64,12 DD	11.04.	89,78 DD
2013.	24.04.	59 DD	23.4.	76 DD
2014.	-	-	04.04.	57,49 DD

RC Ruma nastavlja sa praćenjem ovih štetočina.

Zaštita koštičavog voća

(breskva, višnja, šljiva)

S obzirom na najavljene padavine za vikend i još uvek osetljivu fenofazu na infekciju prouzrokovala sušenja cvetova i grančica koštičavog voća (*Monilia laxa*), treba uraditi još jedan tretman za njeno suzbijanje nekim od preparata registrovanih za tu namenu.

Breskva i nektarina:

Fenofaza: 67-69 BBCH - Cvetovi se smežuravaju: većina latica opada, do kraj cvetanja: sve latice opale.

Preparati:

- (a.m. ciprodinil) Ciprodex 0,05%
- (a.m. prochloraz manganhlorid) Octave 0,04%
- (a.m. iprodion) Dional 500 SC 0,15%
- (a.m. boskalid + piraklostrobin) Signum 0,5-0,75 kg/ha

Višnja, Oblačinska:

Fenofaza: 65 BBCH - Puno cvetanje: najmanje 50% cvetova otvoreno, prve latice opadaju.

Preparati:

- (a.m. ciprodinil) Ciprodex 0,05%
- (a.m. prochloraz manganhlorid) Octave 0,04%
- (a.m. tebukonazol) Folicur 250 EW 0,75 l/ha, Akord WG 0,75 kg/ha
- (a.m. iprodion + tiofanat-metil) Kubik plus 2 l/ha

Šljiva:

Fenofaza: 65-67 BBCH - Puno cvetanje: najmanje 50% cvetova otvoreno, prve latice opadaju, do cvetovi se smežuravaju: većina latica opada.

Preparati:

- (a.m. ciprodinil) Ciprodex 0,05%
- (a.m. tebukonazol) Folicur 250 EW 0,75 l/ha, Akord WG 0,75 kg/ha
- (a.m. iprodion + tiofanat-metil) Kubik plus 2 l/ha
- (a.m. prochloraz mangan hlorid) Octave 0,04%

U cilju suzbijanja prouzrokovala šupljikavosti lista (*Clasterosporium carpophilum*) navedenim preparatima dodati neki od preparata na bazi a.m. kaptan (Captan 50 WP, Merpan 50 WP, Metod 480 SC u konc. od 0,2-0,3%).

Promet roba na Produktnoj berzi

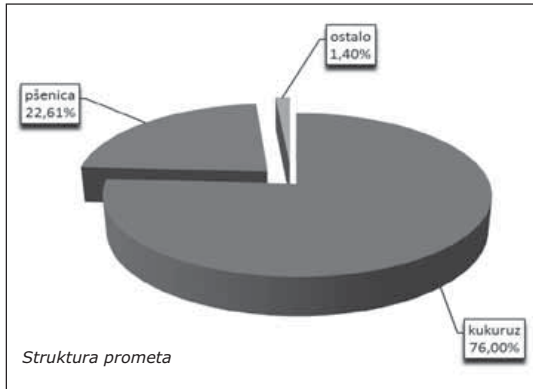
od 31. marta do 04. aprila 2014. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene kukuruza
- Rast cene pšenice
- Rast cena u Budimpešti

Tržište se stabilizovalo. Posle više od mesec dana rasta cena žitarica u kontinuitetu, prva nedelja aprila je označila kraj tog relativno dugog perioda. Stabilitet cena je još očigledniji kada se posmatraju dešavanja na tržištu u toku same nedelje, s obzirom da je cena kukuruza varirala u rasponu od svega 0,20 din/kg, dok su svi ugovori u trgovanju pšenicom realizovani po istoj ceni. U takvim okolnostima ponuda i tražnja su pronašle interes za međusobno trgovanje preko berze u ukupnoj količini od 2.433 tona robe, što je u odnosu na prethodnu nedelju rast od 21,65%. Ukupna vrednost robe koja je bila predmet trgovanja u nedelji za nama je iznosila 49.083.580 dinara, ili za 18,74% više od vrednosti prometa prethodne nedelje.

Kukuruz je u prvoj polovini svoje ekonomske godine (period oktobar - mart) dostigao izvojni rezultat od približno milion tona. Za analizu tržišta ovo je važan podatak, koji nam nedvosmisleno govori da ovako naglašeno prisustvo izvoznika praktično znači da je i cena kukuruza na našem trži-

štu u najvećoj meri zavisna od tržišne strategije izvozne tražnje. Protekle nedelje cena koja je zadovoljavala kriterijume kupaca sa jedne i ambicije ponude sa druge strane bila je na prosečnom nivou od 19,21 din/kg (17,46 bez PDV), što je za 1,90% manje od prosečne cene u prethodnoj nedelji.

Ponovo je kukuruz prirodno suv sa nešto povećanim procentom vlage bio tražena roba na našem tržištu. Namenjen domaćoj tražnji, a sa druge strane i usled okolnosti na povećano prisustvo vlage, kukuruz ova-

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2013.	1.400	19,03-19,25	1.300	19,03-19,25	-1,90%
Kukuruz, vlaga do 15,5%	50	18,15	50	18,15	-
Kukuruz, vlaga do 16%	299	18,04-18,15	299	18,04-18,15	-
Kukuruz, rod 2013. (plaćanje 10 dana od dana potpisivanja ugovora)	200	19,80	200	19,80	-
Pšenica, rod 2013.	550	23,21	550	23,21	-0,94%
Min. đubrivo SAN	24	31,02	24	31,02	-5,43%
Suncokretova sačma 33%	10	31,20	10	31,20	-
Suncokretova sačma 44%	100	74,16	-	-	-
Soja, rod 2013.	100	66,00	-	-	-
ROBA	TRAŽNJA (t)	CENA DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Pšenica, rod 2014.	2.000	17,05	-	-	-

PRODEX

Nakon skoro dva meseca, indeksna vrednost PRODEX-a zabeležila je nedeljni pad. Konstantni rast cene kukuruza koji je započeo još polovinom februara, prouzrokovao je i konstantan rast indeksne vrednosti ovog pokazatelja. Prethodne nedelje PRODEX je beležio svoje rekordne vrednosti posmatrano još od jula prošle godine. Cena kukuruza je prošlog petka iznosila 17,80 din/kg, bez PDV-a, što je najviši cenovni nivo ovog artikla još od avgusta 2013. godine.

Već početkom ove nedelje, tražnja za kukuruzom je počela da jenjava. Cena

mu je prvo pala na 17,50 din/kg, bez PDV-a, da bi do kraja nedelje bili registrovani pojedinačni berzanski poslovi i po ceni od 17,30 din/kg, bez PDV-a.

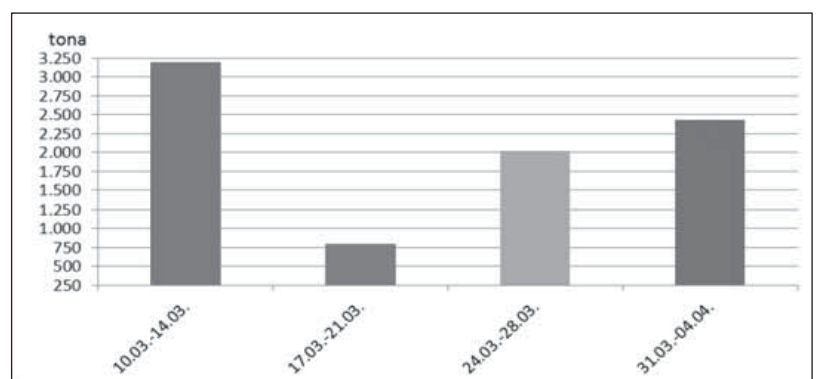
U situaciji u kojoj su cene pšenice i soje vrlo stabilne, ovakav pad cene kukuruza direktno je prouzrokovao i pad indeksne vrednosti PRODEX-a i to, kako je već rečeno, prvi put nakon mesec i po dana.

Na današnji dan PRODEX beleži indeksnu vrednost od 221,14 poena, što je za 1,40 indeksnih poena niže nego prošlog petka.

kvog kvaliteta van standarda, se prodavao po prosečnoj ceni od 16,50 din/kg bez PDV.

Pšenica je potpuno stabilizovala svoju cenu na nivou od 23,21 din/kg (21,20 bez PDV) i to je u odnosu na maksimalnu ovo sezonsku cenu iz prethodne nedelje pad za 0,94%. Cenovni oporavak pšenice u prvom kvartalu ove godine rezultirao je da je cena pšenice roda 2013. došla do nivoa koji je tek za oko 13% manji od cene koju je pšenica roda 2012. imala pre tačno godinu dana. Podsetimo se da je u vreme žetve cene pšenice roda 2013. bila niža od pšenice roda 2012. godine u istom periodu 2012. godine za preko 50%.

Od ostalih roba na novosadskoj berzi se trgovalo još samo suncokretovom sačmom sa 33% proteina po ceni 31,20 din/kg (26,00 bez PDV) i mineralnim đubrivom SAN po ceni od 31,02 din/kg (28,20 bez PDV).

Količinski obim prometa u poslednje četiri nedelje

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

Kako je cena pšenice u poslednje dve nedelje gotovo konstantno beležila skokove na svetskim tržištima, pa tako i u SAD-u, trgovci kao i poljoprivrednici su očekivali nastavak takvog trenda i u protekloj nedelji, koja je do duše i počela tako, ali nije

dugo trajalo. Naime, već od drugog „radnog“ dana vrednosti su počele da padaju, a najviše na osnovu špekulacija da će kiša pomoći usevima u SAD-u. Taj trend pada cene se zadržao do samog kraja nedelje zbog kiša koji padaju od Australije do Amerike i očekuje se

da će ublažiti negativne efekte suše. Cena pšenice je u toku proteklog meseca, upravo zbog hladnog i suvog vremena, skočila 16%,

što je predstavljalo najveći rast od jula 2012. godine. Što se tiče kukuruza cena fjučersa je, uz

Zalihe soje su pale na minimum u poslednjih deset godina i samim tim je došlo do rasta cene ove uljarice. Kineski uvoz soje je u februaru mesecu iznosio 4,81 miliona tona, što je predstavljalo rast u odnosu na februar prošle godine od 2,9 miliona tona. Dakle nizak nivo zaliha i jaka izvozna potreba iz Azije, glavni su uzročnici ovakvog cenovnog trenda soje.

Vrednost fjučersa na soju u Čikagu je u odnosu na kraj prošle nedelje u porastu za 15,21%, dok je cena fjučersa na sojinu sačmu viša za 0,23%.

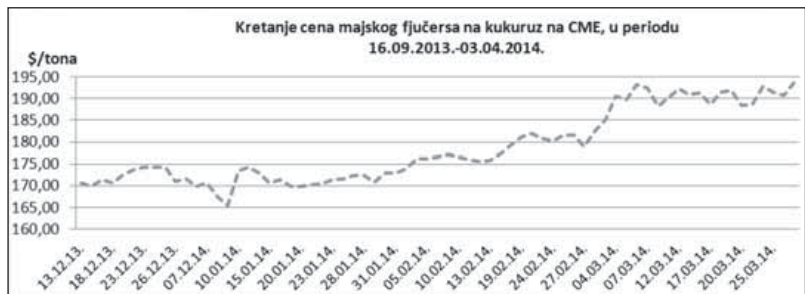
U odnosu na prethodnu nedelju u Budimpešti je došlo do rasta cene pšenice sa majskom isporukom za 3,54%, dok je kukuruz sa, takođe majskom isporukom skuplji za 1,90%. Cena pšenice sa majskom isporukom je u Parizu pala za 2,25%, dok je junjski fjučers na kukuruz u Parizu pojeftinio za 1,07%.

PREGLAD DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MART 2014.

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	255.52 \$/t	256.18 \$/t	251.77 \$/t	245.89 \$/t	248.39 \$/t
Kukuruz	193.69 \$/t	197.63 \$/t	199.76 \$/t	195.11 \$/t	196.84 \$/t

PREGLAD DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, mart 14	527.80 \$/t	537.94 \$/t	545.43 \$/t	537.28 \$/t	542.05 \$/t
Sojina sačma, mart 14	468.40 \$/t	479.30 \$/t	482.70 \$/t	476.50 \$/t	480.10 \$/t

oscilacije, zabeležila rast u odnosu na kraj prošle nedelje. Razlog su manje zalihe od očekivanih, kao i velika potrošnja u industriji stočne hrane.

U odnosu na kraj prošle nedelje cena majskog fjučersa na kukuruz u Čikagu skočila je za 1.02%, dok je cena fjučersa na pšenicu u padu za 4,84%.

	PŠENICA	KUKURUZ
BUDIMPEŠTA	188.69 EUR/t (futures maj 14)	169.17 EUR/t (futures maj 14)
EURONEXT PARIZ	206.75 EUR/t (futures maj 14)	185.75 EUR/t (futures jun 14)

Limagrain d.o.o.
SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
 21000 Novi Sad, Radnička 30a
 Tel: 021/4750-788; Fax:021/4750-789
 miroslav.sidor@limagrain.rs
 branimir.alivojvodic@limagrain.rs
 www.limagrain.rs

E-mail: nsberza@eunet.rs,
 internet sajt: www.proberza.co.rs
 INFO SLUŽBA
 021/443-413 od 7.30 do 14.30

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem traktor Torpedo rx120 KS i tanjiraču Ferocop 28 diskova, vučena. Tel: 022/682-057
- Prodajem kombajn Zmaj Univerzal u dobrom stanju, može zamena. Tel: 064/281-96-29
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem traktor Torpedo RX-120 KS i tanjiraču Ferocop 28 diskova, vučena. Tel: 022/682-057
- Prodajem kombajn Claas Mega 204 sa hederom 510m, adapter za kukuruz 5 redi, roto secka original Claas i adaptacija za sun-cokret. Tel: 063/7767-828
- Kupujem traktore IMT 533 i 539 do 1.000 evra. Tel: 066/9585-171
- Prodajem traktor Zetor 5011, prskalicu RAU 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljaču 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/315-91-18
- Prodajem dvoredni vučeni kombajn za repu i pastinak "klajne" i šestoredni špartač za repu i soju. Tel: 063/569-417.
- Prodajem traktor Torpedo 9006 i tanjiraču nošenu, 32 diska. Tel: 063/855-44-23
- Prodajem traktor torpedo 9006 1985. godište, sa prednjom vučom, pomoćnom hidrauličkom, registrovan, zadnje gume nove. Tel: 063/591-716

- Prodajem traktor Rakovica 65, 1987. godište. Tel: 064/384-36-47
- Prodajem traktor John Deere 3130. Tel: 064/20-99-042
- Prodajem traktor Zetor 5011, Golf 2 1992. godište, dizel, prskalica RAU 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, plug 757 IMT s kopirnim točkom, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/315-91-18
- Kupujem traktor Vladimirac. Tel: 064/10-45-178
- Prodajem traktor Torpedo 9006. Tel: 063/559-447
- Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75
- Prodajem traktor IMT 585 u radnom stanju. Tel: 063/469-016
- Kupujem traktor Vladimirac T25 i prodajem 1 jutro zemlje u Lačarku. Tel: 061/11-18-972
- Prodajem traktor Zetor 5011, Golf 2 1992 godište, dizel, prskalica Rau 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, plug 757 IMT s kopirnim točkom, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem traktor IMT 533, kabina, duplo kvačilo, ekstra stanje, plug 756vk, drljača 3k velika. Tel: 064/324-92-59
- Prodajem traktor IMT 577 1991. godište, odličan, vlasnik, drljaču četvorokrlnu. Tel: 022/478-417, 062/960-11-16

- Prodajem plugove IMT 756 visoki kliners i 756 niski kliners i sejačicu četiri reda Olt. Tel: 069/717-615
- Prodajem ekstruder za soju kapaciteta 80 kg na sat, motor 7 kW. Tel: 064/567-53-59
- Prodajem sejalica pneumatsku za soju. Tel: 065/51-22-169
- Prodajem selektor za žitarice (soju, kukuruz, žito). Tel: 022/617-567, 064/567-53-59
- Prodajem levator i rasipač. Tel: 064/17-599-68
- Prodajem mehaničku sejačicu Olt i kosačicu za detelinu Olt. Tel: 064/306-306-0
- Prodajem točkove za traktor IMT 577 i 560 sa felnama dimenzija 16.9.30 pogodne za sve radove. Tel: 069/614-996
- Prodajem ispravnu, Oltovu tanjiraču, 28 tanjira. Tel: 063/825-93-42
- Prodajem spremač IMT 2.90, dupli rotori. Tel: 022/715-406
- Prodajem špartač futoški 4 reda i dva tele-ta crno-bela. Tel: 062/405-539
- Prodajem presu z224 u ekstra stanju i špartač, šestoredni za repu sa zonama. Tel: 064/70-111-81
- Prodajem adapter 4 reda Claas, remontovan, rotosečka, prihvat original Claas. Tel: 064/25-63-689
- Prodajem plug tri brazde 14 coli leskovački u ispravnom stanju i špartač za soju šestoredni. Tel: 064/70-111-81
- Prodajem berač Zmaj 222, 1986. godište i kombajn Zmaj 142 sa žitnom i kukuruznom varijantom. Tel: 060/025-81-41
- Prodajem levator za kukuruz 9 m. Broj: 063/269-5330
- Prodajem prikolicu Zmaj sitni rol, RAU drljaču četiri krila, vučeni rasipač 3 t, prednja vuča od Rakovice 130 ztf. Tel: 064/335-12-75
- Prodajem 2 nove IMT kabine za 542 i 577, dve gume za traktor rekordove pol 14-28, ovršenu zob i baliranu slamu. Tel: 022/660-481
- Prodajem berač EKO 3500, slovenački, jednoredni. Tel: 065/585-0570
- Prodajem motokultivator IMT 506 i rakiju šljivovicu. Tel: 022/2741-258
- Prodajem IMT setvospremač 2,9 m sa jednim redom valjaka. 022/714-306
- Prodajem drljaču 3 krila, rasipač za đubre, prikolicu 3 tone Dubrava. Tel: 064/367-38-73
- Prodajem IMT plug 756 visoki klirens i plug 756 niski klirens, IMT ciklon 400 kila i auto prikolicu. Tel: 069/717-615
- Prodajem dva pluga obrtača Lemken dvobrazni i trobrazni, obrtač Frost nemački trobrazni, ravnjak Olt trobrazni, IMT 756 dvobrazni i vadilicu za repu mehaničku, sve u odličnom stanju i kardan remontovan kao nov od traktora Torpeda 90. Tel: 061/200-32-17
- Prodajem prikolicu Emind Erdevik 4 tone, kiperica, može zamena. Tel: 064/24-94-505
- Prodajem povoljno špartač Majejica za soju i repu, dve tanjirače Olt i leskovačku i levator za kukuruz. Tel: 022/742-533
- Prodajem prekrupač 5.5 kW, elektro motorni. Tel: 061/63-37-045
- Prodajem IMT frezu za traktor, radni zahvat 125 cm. Tel: 065/67-96-580
- Prodajem spremač IMT 2.90 m sa duplim rotorima, u odličnom stanju. Tel: 022/715-406
- Prodajem priključke za Tomu Vinković. Tel: 060/0314-015
- Prodajem konusno tanjiraste zupčanike za prednju vuču Torpedo. Tel: 064/321-31-63
- Menjam veliki kompresor za futoški špartač ili rasturivač za đubre sa lulom. Tel: 064/32-98-102
- Kupujem mlin na traktorski pogon. 063 8564 639
- Kupujem prikolicu oko 3 t a prodajem drljače, jedna ima valjke, jednobrazni plug, špeditere, stočarku i odžacki prekrupač. Tel: 063/870-30-14

- Prodajem samohodni berač 4 reda, ručna izrada, vredi videti, kopija Burgona. Cena 12.000 evra. Tel: 064/256-36-89
- Prodajem prekrupač 5.5 kw. Tel: 061/63-37-045
- Prodajem krunjač marke Bačko Petrovo selo sa elektro motorom i na kardan. Tel: 061/63-37-045
- Prodajem muzlicu "Alfa Laval", povoljno! Tel: 064/187-14-63
- Prodajem setvospremač 2,2 m. Cena 450 E. Tel: 063/860-13-74
- Prodajem adapter za kukuruz 3 reda. Tel: 022/711-896
- Prodajem plug IMT 756, visoki kliners i plug IMT 756, niski kliners i rasturivač đubri-va 440 kila. Tel: 069/717-615
- Prodajem kabinu za traktor MTZ 52. Tel: 064/21-17-224

- Prodajem kuću u centru Jaska i hektar zemlje. 064/147-27-24
- Prodajem kuću u Erdeviku na pola jutra placa sa pomoćnim objektima. Tel: 022/719-190
- Prodajem kuću u Binguli. Tel: 061/270-19-37
- Prodajem novu kuću u Lačarku, sa svim pratećim stambenim i ekonomskim objektima. Tel: 064/276-15-29
- Prodajem stan 45 m², naselje kamenjar Sremska Mitrovica, 25.000 E. Tel: 060/670-1777
- Prodajem 12 jutara zemlje i kuću u Bačincima. Tel: 022/433-211, 063/551-266
- Prodajem kuću u Moroviću na placu od 84 ara, četiri jutra zemlje u Batrovcima, ulica Nikole Tesle 89. Tel: 022/2733-053, 064/311-86-86
- Prodajem kuću u Moroviću ili menjam za kuću ili stan u Šidu. Kuća je spratnica,
- plac je 30 ari, odmah useljiva. Tel: 022/715-762, 064/570-32-20
- Prodajem stan u Sremskoj Mitrovici 37m², Dekanac, visoko prizemlje, centralno grejanje, uknjižen. Tel: 065/2666-258
- Prodajem stan u Sremskoj Mitrovici, naselje Pejton, 58 m². Tel: 064/15-99-102
- Prodajem 12 jutara zemlje u Bačincima, burad za rakiju i vino a kupujem debele svinje i krmače preko 200 kg. Tel: 022/433-211, 063/551-266
- Prodajem kuću u Šidu odmah useljivu, spratna kuća, može dve porodice da žive, podrum ispod cele kuće, izolacija, pomoćne zgrade i bašta uz topole u Šidu. Tel: 064/569-86-19

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

- Prodajem 4 jutra zemlje na putu Šid - Tovarnik Tel: 062/393-583
- Bračnom paru sa decom potrebna kuća za stanovanje na duži period u Šidu. Tel: 064/6369-110
- Uzimam zemlju u zakup, u okolini Sremske Mitrovice, Mandelosa i Ležimira. Tel: 066/902-14-98
- Kupujem kuću u Šidu ili okolini. Tel: 062/898-68-59
- Prodajem 1,5 jutro zemlje na buđanovačkom drumu u Rumi. Tel: 064/211-41-04
- Prodajem tri ftrtalja jutra zemlje u Vašici blizu sela na batrovačkom putu. Tel: 064/494-97-81
- Prodajem voćnjak sa 100 stabala šljive u punom rodu plus bašta u selu Grgurevci. Tel: 064/189-20-57

Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuštom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. Tel: 064/1629-737

- Prodajem četiri jutra zemlje u Banoštoru pogodno za sadnju vinograda i prodajem kuću ili menjam za manju u Sremu. Tel: 069/1242-545
- Prodajem 53 ara zemlje kod metlare i Peugeot 605 dizel, 1998, godište, registrovan do maja. Tel: 063/707-47-19
- Prodajem pola jutra zemlje pod šljivama u Irigu. Tel: 063/86-55-046
- Prodajem 4 jutra zemlje u arendu u Grku. Tel: 065/542-46-86
- Prodajem prazan plac u Krčedinu površine 16 ari, postoji put do placa. Cena po dogovoru. Tel: 064/861-54-48
- Prodajem kuću u Erdeviku na pola jutra placa. Tel: 022/719-190
- Prodajem kuću u Vašici na 28 ari placa, nova, nedovršena. Tel: 022/743-279
- Prodajem vikend plac površine 21 ar, između Vrdnika i Jaska (tzv. Venje). Tel: 064/160-44-71
- Prodajem plac u Rumi površine 12 ari, širina 20 m a dužina 60 m, ograđen. Tel: 062/971-86-20
- Prodajem kuću u Dobrincima površine 150 m² sa svim pratećim objektima. Tel: 064/577-14-62
- Menjam stan na istoku u Šidu, 62 kvadrata sa etažnim grejanjem, klimom, garažom za kuću u Šidu uz moju doplatu. Tel: 065/65-85-294
- Kupujem zemlju pored Bosuta. Tel: 064/281-0-634
- Prodajem 4 jutra zemlje u komadu na putu Šid-Tovarnik, bliže Šidu. Tel: 062/393-583
- Prodajem 2 jutra zemlje u Hrtkovcima. Tel: 064/135-82-85
- Prodajem zemlju u Sotu, potez Dolce, 90 ari. Tel: 064/387-43-86
- Prodajem tri jutra zemlje u Moroviću kod groblja. Tel: 022/673-096

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem 10 tona kukuruza u zrnju. Tel: 064/2071-138
- Prodajem beli kukuruz ZP 300b i žutu ZP 341. Tel: 062/8162-832
- Prodajem tri do četiri tone kukuruza rod 2012. (stari). Tel: 022/743-444, 063/105-19-26
- Prodajem rakiju. Tel: 022/661-312
- Prodajem rakiju od kruške. Tel: 022/631-180
- Prodajem balirano seno 160 din. bala. Tel: 061/7183-148
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 069/204-71-05
- Prodajem kvalitetno balirano seno u količini od 5.000 bala. Tel: 022/668-413
- Prodajem baliranu detelinu i slamu. Tel: 064/30-59-676
- Prodajem kvalitetno balirano seno u količini od 5.000 bala. Tel: 022/668-413
- Prodajem baliranu slamu veoma lepe bale i pod šupom, nije kislja, Moguć prevoz i svaki dogovor. Tel: 022/484-604, 063/751-4-617
- Prodajem 300 bala lucerke. Tel: 066/400-927
- Prodajem rakiju šljivu bez šećera. Tel: 022/732-256
- Prodajem 5,5 tona kukuruza u džakovima (Čalma). Tel: 022/685-319
- Prodajem zeleni pasulj. Tel: 022/458-016
- Prodajem baliranu detelinu u Rumi. Tel: 064/98-68-786
- Prodajem baliranu detelinu. Višnjićevo. Tel: 062/626-044
- Prodajem 50 litara rakije od dunje odličnog kvaliteta, povoljno. Tel: 064/135-86-36
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/2071-138
- Prodajem baliranu detelinu, 20 dinara kila. Tel: 069/2047-105
- Prodajem detelinu. Tel: 064/125-7142
- Prodajem kukuruzovinu u snopovima, povoljno oko 100 snopova. Lačarak. Tel: 064/214-92-15
- Prodajem veću količinu balirane slame i kukuruzovine. Tel: 060/192-11-91

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

- Prodajem traktor IMT 560, traktor IMT 558 u odličnom stanju, špartač, prikolicu, špediter, prskalicu, levator, setvospremač, plug, berač, plug, tanjiraču, rasturivač, sejalicu za kukuruz i sejalicu za žito. Tel: 063/526-008, 061/687-62-60.
- Prodajem traktor Rus T40, plug i kare. Tel: 065/542-46-86
- Prodajem kombajn New Holland 3m kosa, kabina, sečka, zamena za poljoprivrednu mehanizaciju. Tel: 022/630-872, 063/828-9-121
- Prodajem traktor IMT 565 i berač za kukuruz Zmaj 214s. Tel: 063/802-18-41
- Prodajem traktor Belarus 52 sa prednjom vučom. Cena 1.500 E. Tel: 022/669-147
- Prodajem traktor Zetor 5011, prskalica RAU 330 litara, plug dvobrazni na pomeranje, špartač IMT dvoredni, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila i levator 9 metara. Tel: 064/315-91-18
- Prodajem kombajn Zmaj univerzal u dobrom stanju. Tel: 064/281-96-29
- Prodajem traktor Belarus 820 u odličnom stanju, 1999. godište i odžacki krunjač, pogon struja i kardan, kapacitet 5 t na čas. Tel: 064/4-333-528
- Prodajem traktor Torpedo 75 bez prednje vuče. Tel: 065/418-74-00
- Prodajem traktor Ursus 904b. Tel: 022/718-340
- Prodajem traktor Ursus 904B. Tel: 022/718-340
- Prodajem ruski traktor old timer MTZ 5 1957. godište, u radnom stanju. 022/658-935, 064/3453428
- Prodajem traktor Fendt Farmer 104s turbomatic 60 KS, generalna urađena, uvoz iz Švajcarske. Tel: 064/95-85-627
- Prodajem traktore IMT 539 i IMT 542. Tel: 063/11-83-095
- Prodajem kombajn Zmaj Univerzal u dobrom stanju ili menjam za mušku telad. Tel: 069/58-55-829

- Prodajem traktor Belarus 82 u odličnom stanju. Tel: 069/664-521
- Prodajem traktor Rus T40, plug i jednoosovinku kao i Tamič 75. Tel: 065/542-46-86

OPREMA

- Prodajem plug obrtač, četvorobrazni, rešetkaste daske, ekstra stanje. Tel: 063/509-869
- Prodajem setvospremač-krimler 2,90 m RAU u odličnom stanju, povoljno. Tel: 061/200-32-17
- Prodajem presu Velger 71 u odličnom stanju. Tel: 064/51-69-710
- Prodajem setvospremač od 2.20, jedan red valjaka, remontovan. Tel: 022/640-581, 064/375-19-25
- Prodajem tešku drljaču, klinovi novi, 30x30. Cena 1100 E. Tel: 063/502-543
- Prodajem krimler 2,90 IMT. Tel: 064/173-41-44
- Prodajem prikolicu za bale, duvan, itd. Dugačka 6 m i široka 2 m. Tel: 064/24-94-505
- Prodajem mehaničku Oltovu sejačicu sa četiri reda za kukuruz na broj. Tel: 022/736-118
- Prodajem pneumatsku sejalicu Nodet, 8 redova. Cena 2500 E. Tel: 063/502-543
- Prodaju berač Zmaj 216, 2 gume 14 9 28 polovne i seme zobi. Tel: 022/666-409
- Prodajem berač jednoredni Eko 3500 SIP. Tel: 065/585-05-70
- Prodajem 2 drljače, jedna sa valjcima, špeditere, plug, stočarku, krunjač. Može zamena a kupujem Dubravinu prikolicu. Tel: 063/870-30-14
- Prodajem dosta rezervnih delova za IMT traktore, dosta delova za prednju vuču. Tel: 069/462-32-60
- Prodajem berač Zmaj 224, dvoredni, 2001. godište, baliranu detelinu i seno. Tel: 022/2680-055, 064/599-23-30

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 1.500,00 dinara

Svakog drugog petka na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta 615-200

- Prodajem vezove za goveda i duplikator za pasterizaciju mleka. Tel: 064/911-29-49
- Prodajem zeleni pasulj. Tel: 022/458-016, 064/249-43-01
- Kupujem ječam. Tel: 064/450-73-84
- Prodajem detelinu, 300 dinara bala. Tel: 064/125-7142
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 063/11-55-835
- Prodajem 50 litara rakije od krušaka. Tel: 064/03-10-223
- Prodajem kvalitetno balirano livadsko seno. Tel: 063/7114-103
- Prodajem baliranu soju, livadsko seno i slamu. Tel: 022/631-014, 064/235-04-80
- Prodajem veću količinu balirane slame i kuruzovine. Tel: 060/192-11-91
- Prodajem štapove za tunele za bostan. Tel: 022/453-486

USLUGE, POSLOVI

- Potrbna žena za čuvanje starije ženske osobe u Divošu. Tel: 064/0106-010
- Pouzdan čovek održavao bi vikendice na Fruškoj gori. Tel: 064/514-7251
- Freziram bašte u Mitrovici i okolini. Tel: 022/631-495
- Uslužno bušim rupe traktorom za voće, stubove i ograde. Tel: 064/99-25-898
- Tražim radnika na farmi krava (Nenadović). Tel: 022/625-145
- Usluga zavarivanja. Tel: 066/942-1117
- Industrija mesa Zmajevac iz Iriga potrebni automehaničari sa iskustvom. Tel: 022/462-433, 064/891-38-11
- Tražim ženu za pomoć u kući stan, hrana i plata po dogovoru. Tel: 061/2892-945
- Vršim negu starih, bolesnih i osobe sa posebnim potrebama. Tel: 064/133-19-35
- Potreban električar za servis i montažu. Tel: 060/6070-106
- Tražim posao: čuvanje dece, pomoć u kući i starima za stan, hranu i platu. Tel: 064/4723-813
- Diplomirani ekonomista daje časove matematike. Tel: 064/264-76-91
- Dajem časove engleskog i nemačkog jezika za sve uzraste. Tel: 064/3144-666
- Ženskoj osobi hitno potreban bilo koji posao. Tel: 061/173-94-52
- Ozbiljna žena negovala bi nepokretne starije osobe i čuvala decu. Tel: 064/050-16-36

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Prodajem 5 muznih krava crveno-bele (opština Indija): Tel: 060/5840-183
- Prodajem žensko tele, 2 meseca staro. Tel: 022/2680-081
- Prodajem koze sa jarićima (Lipovača kod Šida). Tel: 064/1629-737
- Prodajem dve krave i tri teleta Simentalca. Tel: 064/14-16-718
- Prodajem junicu, crveno-belu, stara 7 meseci. Tel: 022/2713-726, 062 569 937
- Prodajem prasice. Tel: 065/660-38-97
- Prodajem prasice težine 15kg. Tel: 061/282-54-54
- Prodajem dve nazimice. Tel: 022/630-861
- Prodajem 22 ovce i 20 jaganjaca. Cena 2.500 E. Tel: 062/968-16-13
- Prodajem 14 ovaca sa jaganjcima. Tel: 022/684-650
- Kupujem kravu steonu ili frišku muzaru. Tel: 022/731-488, 064/45-26-026
- Kupujem male prasice. 062/80-79-759
- Kupujem 12 prasica. Tel: 060/424-09-55
- Kupujem 20 prasica. Sremska Mitrovica. Tel: 064/028-54-12
- Vršim upis pilića divljana. Adaševci. Tel: 063/173-28-91
- Prodajem piliće za dotov od kilogram. Cena povoljna. Tel: 061/286-04-34
- Prodajem žensko tele. Tel: 022/684 510
- Prodajem dva teleta crno-bela. Tel: 062/80-79-759
- Prodajem bravca i krmaču nazimicu. Šid. Tel: 022/715-682
- Prodajem petlove i kokoške (cverglane). Kukujevci. Tel: 064/054-9-765
- Prodajem krmaču, stara 15 meseci, jednom se prasila, teška oko 200 kg. Cena 150 din/kg. Šid. Tel: 063/77-60-551
- Prodajem dva ženska i jedno muško jare od prošle godine. Tel: 064/99-17-263
- Prodajem 2 ovna Šarole sa papirima. Tel: 022/716-089

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- **Vaš poljoprivredni savetnik**
- **Novine koje Vas uvode u savremeni agrobiznis**

MARKETING

Tel/fax: 022/610-496

Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

- Prodajem bravca, krmaču nazimicu i krmaču sa prasicima. Šid. Tel: 022/715-682, 061/713-59-74
- Prodajem kravu crveni Holštajn, muzara. Tel: 060/5840-183
- Kupujem psa pulina za čuvanje ovaca, dresiranog, hitno. Tel: 064/916-22-24
- Prodajem tele simentalče staro 10 dana. Stejanovci. Tel: 022/454-536
- Prodajem bravce 130 kg, 1 klasa. Šid. Tel: 022/715-907
- Prodajem svinje za klanje, cena 180 dinara. Tel: 063/8564-639
- Prodajem crveno-belu junicu, staru 6 meseci. Tel: 022/2713-726, 062/569-937
- Prodajem 6 ovaca, svaka ima po dvoje jagnjadi. Tel: 022/743-149
- Prodajem bika težine 500 kg. Tel: 022/2713-674
- Prodajem kravu i junicu. Tel: 064/305-96-76
- Prodajem kravu crveni Holštajn, pet meseci steonu drugo tele. Tel: 022/454-010
- Prodajem kravu za klanje. Tel: 064/12-52-950

OSIGURAJTE VAŠE USEVE!
u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina!
Tel: 064/4615-799

- Prodajem tele 4 meseca muško, crveno. Cena 500 E, fiksno. Tel: 064/23-57-863
- Prodajem jalovu kravu, simentalku i dva ženska teleta, umatičena, četiri meseca stara. Tel: 061/624-65-77
- Prodajem mangulice težine od 120 do 140 kg i svinjsku mast. Tel: 022/673-096

ZALIVNI SISTEMI

- Prodajem zalivni sistem za navodnjavanje kompletan, plug obrtač dvobrazni Cron i plug dvobrazni leskovački, krunjač sip na kardan. Tel: 064/4944-907
- Prodajem pumpu za navodnjavanje Tomos. Mandelos. Tel: 022/681-664, 064/3311-638
- Prodajem pumpu za zalivanje Tomos. Tel: 060/407-24-70
- Prodajem žalecov tifon, fi 50, dužine 200 m, sa topom. Tel: 064/28-95-473
- Kupujem okiten crevo fi 50, 100m. Tel: 061/1148-153
- Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. Tel: 022/688-133
- Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. Tel: 022/465-808
- Prodajem pumpu Morava za zalivanje, ima 2 usisna i 2 potisna creva. Veliki Radinci. Tel: 022/660-016
- Prodajem cevi za navodnjavanje fi 50, 9 komada sa prskalicama i 3 para krajeva cevi fi 70. Tel: 060/5840-183
- Prodajem pumpu Tomos za navodnjavanje i cevi za sistem kap po kap. Tel: 022/715-095
- Prodajem 4 plastenika dužine 40 m i visine 8 m sa najlonom. Tel: 062/405-539
- Prodajem aluminijumske cevi za navodnjavanje, fi 70, 60 komada sa prskalicama i 9 komada fi 50 sa prskalicama. Tel: 064/4113-590
- Prodajem tifon Fores prečnika 90 mm, 420 cm, 2003. godište, pumpa Bauer. Tel: 022/445-375, 063/1188-219
- Prodajem cevi za navodnjavanje prečnika 70 i 90, kompletan sistem. Radinci. Tel: 022/660-249

PLASTENICI, STAKLENICI

- Prodajem plastenik. Tel: 060/1525-643
- Prodajem cevi za plastenik dužine 8 metara, 15 komada. Povoljno. Tel: 066/518-00-53
- Kupujem rasadnik 8 x 50 m sa duplom konstrukcijom. Tel: 022/453-028

• Staklenik 1100 m² u radu. Tel: 063/535-179

• Plastenici alu konstrukcija 28x4,5 m. Tel: 063/8511-323

PČELARSTVO

- Prodajem 20 sanduka za pčele (prazne) lansatok nastavci. Tel: 022/739-122
- Prodajem šumski med, cena 400 dinara, za područje Šida besplatna kućna dostava. Tel: 022/712-355
- Kupujem polenov prah. Tel: 065/60-12-030
- Prodajem med lipa i bagrem. Tel: 022/716-516, 064/6522-453
- Prodajem bagremov i lipov med, veća količina. Tel: 022/718-292, 064/652-24-53
- Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453
- Prodajem med Lipov i bagremov na veliko. Tel: 066/005-655
- Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355
- Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

KUĆNI LJUBIMCI

- Prodajem štenice pekinezera, izuzetno lepi. Tel: 069/1512-294
- Prodajem rotfajlera ili menjam za šarplaninca. Tel: 064/1790-067
- Prodajem štenice kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200
- Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857
- Prodajem štenice Labradora. Tel: 060/010-19-71
- Prodajem kućice rotvajlere stare mesec dana (60 evra). Tel: 060/7352-070
- Hitno poklanjam ženku šarplaninca sa papirima, zbog odlaska u inostranstvo. Tel: 031/154-001
- Pikezeri stari preko dva meseca. Tel: 064/2159-053
- Lesi muško štene odnegovano staro osam meseci. Tel: 063/234-219
- Prodajem kućice pekinezera, patuljaste pinčeve, nemačke kratkodlake ptičare, lovnice terijere, vakcinisani i revakcinisani. Dublje. Tel: 062/188-00-24

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Audi 80 dizel 1985. godište, ispravan, registrovan do 6 meseca ili menjam za motokultivator. Tel: 063/8054-961
- Prodajem Nisan Almeru 1,6, može zamena za jevtinije. Tel: 064/1060-736
- Prodajem Nisan, dizel, 1990. godište. Cena 500 E, može zamena za skuplji. Tel: 064/1240-234
- Prodajem Fiat Punto, 2002 godište., troje vrata, benzin, u dobrom stanju, urađen mali servis, registrovan do 25.07.2014. godine. Cena 1.650 E. Tel: 064/9809-502

- Prodajem ili menjam Fiat Mareu karavan 2001. godine, benzinac, 1.600 kubika, registrovan do novembra. Tel: 064/99-171-94
- Prodajem Zastavu 101 skala 55, godina proizvodnje 1998. Tel: 064/4580-538
- Prodajem Golf 2, 1992. godište, dizel. Tel: 064/3159-118
- Prodajem Fiat Punto GT 1.4 benzin-plin, oprema. Tel: 022/718-410, 062/575-709
- Prodajem Peugeot 206 1.4 hdi, 2003. godište, Reault Clio 2002. godište, 1.2, 5 vrata, Opel Corsa 1.2 b, 2002. godište. Povoljno. Stara Pazova. Tel: 063/8667-678
- Prodajem Nisan Almeru, 1997. godište, neregistrovan. Tel: 064/1060-736
- Prodaju Yugo 45, 1988. godište, registrovan do aprila, zimske gume, motor dobar, limarija solidna. Cena 250 E. Tel: 065/65-85-294
- Prodajem Pasata 2, turbo dizel. Tel: 064/014-58-43
- Prodajem Renault Kangu 1.2, cena povoljna. Tel: 063/661-427
- Prodajem juga 55, 1995. godište, urađen nov reatest, u dosta dobrom stanju. Tel: 063/15-48-135

• Prodajem Opel Vektru 1.6i, benzin gas, 1989. godište, registrovana, cena po dogovoru. Tel: 069/1238-577

• Prodajem Hyundai Accent u besprekorno ispravnom stanju, registrovan do 11.2014. godine, 1.5 gls, 2000. godište. Tel: 060/4004-109

RAZNO

- Kupujem polovnu mešaonu stočne hrane do 200 kg. Tel: 069/601-053
- Prodajem mašinu za pravljenje briketa. Tel: 022/716-779
- Prodajem stočnu vagu od 1.000 kg. Povoljno. Tel: 061/645-31-91

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

- Kupujem kazan za rakiju. Tel: 022/715-499
- Kupujem inkubator za guščija i kokošija jaja. Tel: 061/2860-434
- Prodajem vagu za skladište 2 tone. Tel: 062/1420-043
- Kupujem ukleštenje za krmaču. Tel: 022/493-558
- Prodajem povoljno kazan za rakiju sa destilatom 150 l u ekstra stanju, hitno. Ruma. Tel: 064/03-58-285
- Prodajem tenebrije (brašnaste crve), 1 dinar komad. Tel: 065/4056-243
- Prodajem rakiju. Tel: 022/661-312
- Prodajem mešaonu za stočnu hranu. Tel: 064/14-97-412
- Kupujem kazan za rakiju od 100-120 litara. Tel: 064/5959-623
- Prodajem polovan biber crep, veću količinu. Tel: 066/9351-038
- Prodajem presu za ceđenje grožđa. Tel: 022/625-132, 064/4008-488
- Prodajem mešaonu za prekrupu. Tel: 061/497-412
- Prodajem ili menjam vagu drvenu od 500 kg sa tegovima, može za prasice i jaganjce. Tel: 022/618-939, 064/1772-198
- Prodajem kavez za 60 koka nosilja. Tel: 065/2714-143, 022/714-143
- Prodajem dve kace za kominu od po hiljadu litara. Tel: 022/666-012, 066/9371-494
- Iznajmljujem bušilicu za bušenje rupa za saditi voće. Tel: 064/1734-309
- Prodajem bagremova drva debela, 25 evra. Tel: 063/520-419
- Prodajem kavez za koke nosilje 120 i 3 puta 60 komada sa tepsijama. Tel: 064/3354-760
- Kupujem kazan za rakiju do 60 litara. Tel: 063/7741-148
- Kupujem čokove. Tel: 064/2562-040
- Prodajem kazan za rakiju 160 l sa destilatom. Tel: 062/393-706
- Prodajem kalorični briket za loženje pakovan u džambo vreće od 1 tone, uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330

- Popravka svih vrsta gibnjeva od poljoprivredne mehanizacije i ostali kamionski i kombi program. Branko Vulin, Lačarak. Tel: 022/673-667, 064/1758-143
- Prodajem jaja japanskih prepelica. Tel: 060/7108-920
- Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330
- Prodajem muzlicu Alfa Laval. Povoljno. Tel: 064/1871-463
- Kupujem mešaonu stočne hrane kapaciteta 250 do 350 kg. Tel: 022/670-056
- Prodajem sve vrste uglja za ogrev: sušeni, kameni, drveni. Prevoz obezbeđen. Tel: 062/314-330
- Prodajem kazan za rakiju od 150 litara. Tel: 064/1734-144
- Prodajem humus (crnu zemlju) za nasipanje cvetnjaka, bašti; travu u busenu, potpuno čista otporna na gaženje, engleska, može i sa postavljanjem. Tel: 062/314-330 Kupujem vrcaljku za med. Tel: 064/2406-616

LIČNI OGLASI

- Momak sa sela traži mlađu ženu do 40 godina za brak. 061/6529-385
- Momak traži devojkicu ili mlađu slobodnu ženu za ozbiljan brak. Javi se. Tel: 061/1414-227
- Muškarac pedesetih godina stambeno sreden traži ozbiljnu ženu za vezu i brak od 35-50 godina. Tel: 062/8562-754
- Ozbiljan muškarac pedesetih godina, stambeno sreden, bavi se privatnim poslom, razveden, traži ozbiljnu ženu od 35 do 50 godina za vezu, brak. Tel: 062/8562-754
- Momak sa sela traži devojkicu ili mlađu slobodnu ženu bez dece za brak. Tel: 061/6083-265

- Tražim slobodnog muškarca od 55-60 godina. Tel: 061/1500-575
- Momak traži devojkicu ili razvedenu mlađu ženu za ozbiljan brak. Tel: 061/2401-699
- Ozbiljna žena penzionerka 70-ih godina traži situiranog penzionera od 70-75 godina radi braka. Tel: 022/671-135
- Ozbiljan muškarac pedesetih godina stambeno obezbeđen traži ozbiljnu ženu za
- Upoznavanje, druženje, brak. 064/4376-860
- Muškarac neženjen 43 godine iz Indije, materijalno i stambeno obezbeđen, želi da upozna žensku osobu do 35 godina radi ozbiljne veze i braka 060/056-0291
- Slobodan ozbiljan muškarac upoznao bi slobodnu ženu Mitrovčanku do 60 god. Tel: 063/8817-329
- Tražim dobru skromnu i slobodnu damu do 50 godina. Tel: 063/8703-014
- Tražim penzionera stambeno obezbeđenog do 65 godina za brak. Tel: 065/2004-958
- Muškarac (50) želi upoznati ženu istih godina bez obaveza. Tel: 065/6653-301
- Razveden, ozbiljan muškarac 55 godina iz Šida želi upoznati skromnu slobodnu ženu sa područja Šida. Tel: 063/1048-111
- Penzioner (57), stambeno obezbeđen traži ženu od 45 do 55 god radi druženja i braka. Tel: 062/630-881

SREMSKA POLJOPRIVREDA

SMS MALI OGLASI
064/1629-737

SOT • JOSIP ŠAFARIK, STOČAR

Sa ovim poslom uvek - na nuli

- Cena svinja je dobra, ali je hrana za njih skupa. Doduše, naš rad u to nikada nismo ukalkulisali. Jer, bojim se, kada bi baš sve precizno izračunali, došli bi do saznanja da nam se ne isplati ni da hranimo svinje pa bi se demoralisali za dalji rad – priča 42-godišnji uzgajivač svinja Josip Šafarik iz Sota

Porodica - Šafarik Zorica i Josip iz Sota obrađuju 70 jutara zemlje na kojima uzgajaju osnovne poljoprivredne kulture: kukuruz, žito, soju i suncokret. Polovina njiva koje obrađuju je u njihovom vlasništvu, a polovinu uzimaju u zakup.

Kako kaže Josip, soju gaje isključivo radi prehrane svinja, jer inače je ne bi sejali pošto sotski teren koji je pretežno brdovit, nije pogodan za ovu kulturu.

- Držimo oko 100 komada svinja, trenutno imamo 11 krmača i sve što oprase to i uhranimo, ništa ne prodajemo. Ovo nam je jedini posao koji možemo da radimo, s obzirom da imamo i zemlju i svu potrebnu mehanizaciju. Nekada se mnogo bolje živelo od ovog posla. Pamtim vremena kada smo za čardak kukuruza mogli da kupimo traktor, čak nam je ostajalo novaca i posle toga, a danas za tri čardaka kukuruza ne možeš da kupiš ni mali traktor. Cena svinja je uvek dobra, ali skupa je

hrana, pa kad se sve to izračuna, ispada da smo na nuli. Doduše, naš rad nikada nismo ukalkulisali u tu računicu. Jer, bojim se, kada bi baš sve precizno izračunali, došli bi do saznanja da nam se ne isplati ni da hranimo svinje, pa bi se demoralisali za dalji rad – priča 42-godišnji uzgajivač svinja Josip Šafarik iz Sota.

Kaže da je, dok je još bio mali, njegov otac držao goveda i kada su 1986. godine prodali 12 bikova kupili su dvoredni berači i dodaje:

- Možda se i danas isto tako od držanja bikova i krava može više zaraditi, ali mene govedarstvo ne privlači, pre svega zato što su potrebna velika početna ulaganja. Jer, da bi kupio 10 teladi treba mi šest hiljada evra. Znači, nešto moram prodati ili podići kredit da krenem u taj biznis, a to mi se nikako ne isplati. Ovako, imam svoju krmaču i nisam nikome ništa dužan.

Pre 12 godina Šafarikovi su kupili traktor ruske proizvodnje koji je koštao 15.600 evra i to je bilo sve od mehanizacije što su uzeli na kredit.

- Nakon toga, još dva puta sam uzeo kratkoročni keš kredit i više se ne bih zaduživao. Ne planiram ni da proširujem zemlju koju uzimam u zakup, a ako ovakva situacija ostane, možda

Svi prasići se uhrane, ništa se ne prodaje

Uzgajivači svinja – bračni par Šafarik

čak i budem išao i na smanjenje posla. Nama seljacima podsticaji od države ustvari uopšte i ne trebaju. Više bi nam značilo kada bi nam platili ono što proizvedemo po ceni koliko to realno vredi. Jer, tako je to bilo nekada, kada je moj otac od 17 jutara zemlje koliko je obrađivao mogao sasvim lepo da živi, a ja sam sada od svog posla na nuli, iako radim od jutra do sutra - ali za džabe. Zato i jesam pesimista i to sto posto, jer ne vidim da će situacija biti bolja, pošto su svake godine

pariteti sve veći – kaže Josip Šafarik, uzgajivač svinja iz Sota.- Znači, naše cene su sve manje, a njihove sve veće, od nas kupe jeftino, a oni prodaju skupo. Recimo, žito su kupili od nas po 15 dinara, a sada košta 22 dinara. Ili slučaj sa sojom, gde smo im je jesenas prodali po 4.400 dinara, a sad sojinu sačmu kupujemo od njih po 8.200 dinara. Takve računice ni logike nigde nema, to nas sve „ubija u pojam“.

S. Mihajlović
M. Mileusnić

• KRABAS • KARMAS • KITTY •
• KREBS • KONSENS • KORIMBOS •

Sigurnost pre svega!

- Odlični u intenzivnoj proizvodnji
- Dugo ostaju zeleni - stay green osobina
- Povećan broj redova zrna na klipju
- Tolerantni na sušu
- Duboko usađeno zrno
- Pogodni za gajenje na svim tipovima zemljišta
- Brzo otpuštaju vlagu

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

Sejemo budućnost
od 1856

